

פרה המביא פרק ה

הלכתא נבירחא כללא דפרק ה

משנה א כלי הצורך למי חמאת. לא יגש אפילו חבר שהוא מתוך גמור. לשמור הכלי מטומאה. יד שישבול א"ע. דאפילו השחור לקודש טבא לחמאת. ומדחיא טבא הישיבן שלא ישבור יפה. אבל הע"ה נאמן לומר שבבבל לחמאת ולשמרן יפה בהרבה. אמנם בתרומת הוא להיסוך. והחבר השחור א"צ לשבול קודם שישבור הכלים. והע"ה אינו נאמן על פיהרן. רק החבר השחור יוציא הקדוה בעצמו מהכבשן: **משנה ב** המובל כלי שפם לצורך שאיבת מי חמאת. כמו מקה צריך שיוגבו אחר שבילה קודם שישאב לתוכו מי חמאת. אבל כשישבולו במו מעין א"צ לנגבו קודם שישאב בו. אבל בשבולו כרי לשום לתוכו מים מקודשין כבר. אף בשבולו במו מעין צריך לנגבו בין מבילה לבחינת לתוך המים המקודשין:

משנה ג כלי העשוי אפילו מדלעת. או מדבר אחר סמוגי ובו לעין המים. א"ס"ה כשישבולו למי חמאת מני בשנגבן קודם שישאב לתוכו מי חמאת. אבל בניגמא אף נגוב לא מהני לה אחר שבילה קודם שישאב לתוכו המי חמאת. וכ"כ אפילו כשהיא מהורה. לא מהני לה יגוב אחר מבילה קודם שישם לתוכו מים המקודשין כבר: **משנה ד** כלי שנגמבו במהרה. אפילו כשלקחה מע"ה שכבר סימא אותה בידיו. צריך לשמא במטומאה דאורייתא ממש. כרי שתי"ה הכלי טבוי דאורייתא בשעה שנותן המי חמאת לתוכו. הכל כשרין למלאות ולקדש. הוי"ך מחדש שופה וקטן:

משנה ה שואבין ומקדשין אפילו שאמקט"ו כלל. אבל בכלי שגשבר. אף שגשאר בו ב"ק. או בב"ק שבכלי שלם. שאינו עשוי לקבל. ואפילו מחובר ב"ק הזה לכלי אחר העשוי לקבל. וב"ש במילא תוך חפניו. אף שהאדם הרי מקט"ו. ככולן אין ממלאין ואין מקדשין ואין מוין מתוכן. דבג' דברים צריך כלי ב"ק [וסי' קצ"ח] לקדוש. ולהציל בצמוד פתול. ולהקרא תוך תוכו בכ"ה טבא להציל על מה שבתוך הפנימו:

משנה ו ביצת היוצרים שנתיבש בשר לקדוש. אבל לא קליפת ביצת עוף. הוי"ך מביצת הנעמית שקשה:

תוספות יום טוב פרה המקדש פרקו ר' עובדיה מברטנורה

פרקו א המקדש מי חמאת. הבא ליתן מאפר הפרה לתוך המים. והוא קדוש האמור בכל מכליתין: או על הצד. על לזו של כלי. ואחר כך גפל לשוקת. על המים שבחוק השוקת. פסולים אותן המים להזאה. דכתיב ולקחו ונתנו עד שיבוא האפר בתוך המים מכת אדם: נמל מן השפופרת וכסה. נעל אפר מן השפופרת וכסה השפופרת קודם שיקדש דהיינו קודם שיתן האפר במים. או

פרקו א המקדש (א) ונפל הקדוש (ב) על ידו. או על הצד (ג). ואח"כ נפל על השוקת פסול (ד). נפל מן השפופרת לשוקת פסול (ה). נמל משפופרת וכסה (ו) או שהגוף

שלמה מלאכת פ"א א נפל מן השפופרת וכו'. כסוה פ' לזכב הגזול דף ל"ו וכתבו שם התוס' נפל משפופרת לשוקת פ' כקונטרס לשוקת של חזן שכל מעשה פרה בכלי אבנים. וא"ל לומר כן דהא שפופרת גוסה מקבלת טומאה היא כדמוכח פ' מומר בקודש דאמרינן שפופרת שמתכה לחטאת עמא ויעביל וזמם' פרה בדוכתי טובא חזן טהור ממלאים חביות לקדש בהן ועוד משמע דעדיפי לקדש דתן בכל הכלים מקדשים אפילו בכלי גללים כלי אבנים כלי אדמה דא"ג' דלא חשיבי כלים

משנה ז שוקת שמשלע מחובר. פסול למלוי וקידוש והוי"ו. ואם היא באהל המת. א"צ צמ"ס אלא מני לה בכסוי להציל על מה שבתוכה. וגם מים שמתוברין שגזלו לתוכה לא נעשו בתוכה שאובין לפסול המקוה תחמה. מראינה כלי כלל. אבל כלי תלוש. אפילו חברה בקרקע בסיד שמהדק יפה. כשרה למלוי קידוש והוי"ו. וצריכה צמ"ס באהל המת להציל על מה שבתוכה. ומים מחוברין שירדו לתוכה. כשאובין חשיבי (כשהחיתה שם כרי שירדו הגשמים לתוכה. עיין מקואות פ"ב מ"ז. ומכשורין פ"ד מ"א). כל כלי תלוש או שדינו בתלוש שניקב בשוליו בכונס משקה. ואף שסתם הנקב כמסלות. פסול למלוי קדוש והוי"ו. רק בשסתם הנקב בסיד. הו"ד להיות ככלי שלם. אבל כשהנקב כלי זה רק בדמנו. באופן שנשארו למטה מהנקב ביה קבול בכדי להשביל בו ראשו ובעולי תאווב. או אפילו המים שלמעלה מהנקב כשרים לכל הנ"ל. ובעשה עשרה מטיט ודבקו למעלה משפת כלי סביב. או דוקא במהדק בהשפה כל כך. עד שכשיאחו בשפה יעלה הכלי עמו. גם המים שנגבד עשרה מחשבו כבתוך כלי וכשרים:

משנה ח ב"ק שבכלי א'. אם קודש מים שבאחת אין מים שבתחתיה מקודשין. אבל אם הרוסן שבין ב' הב"ק מנוקב. באופן שבהלול הנקב הב' אצבעות שסמוך לאגודל חזרות בתוכו. או שהרוסן שביניהן נמוך מר' הדפנות המקיפות הכלי. באופן שכשימלא הב' הללים יהיו המים שבהן ושבוה מחוברין יחד למעלה מרוסן האמצעי כעובי קליפת השום. או אם שם באחת מהן עפר עד כשעור שיראת על מי שיתן. שיתן. שיתן מקודשין:

משנה ט ב' אבנים שהסמיכן זל"ז כסין כלי. או אפילו ב' כלים שלמים שוקטן זה פסול לה ועשאן הלול אחד חדש. או אפילו כלי א' שנחלק חזור והסמיכן זל"ז יחדיו. כל המים שבתוך הלול אלו הג' אינן כשרין לקדוש. מראינן תוך הלול כלי שלם. מיתו בהרביקן יחד בסיד וכרומה בדבר המתוק ופה עד שכשיגביה הא' יעלה האחר עמו. מחשב שפיר כל החלול בכלי א':

משנה י ביצת היוצרים שנתיבש בשר לקדוש. אבל לא קליפת ביצת עוף. הוי"ך מביצת הנעמית שקשה:

משנה א כלי הצורך למי חמאת. לא יגש אפילו חבר שהוא מתוך גמור. לשמור הכלי מטומאה. יד שישבול א"ע. דאפילו השחור לקודש טבא לחמאת. ומדחיא טבא הישיבן שלא ישבור יפה. אבל הע"ה נאמן לומר שבבבל לחמאת ולשמרן יפה בהרבה. אמנם בתרומת הוא להיסוך. והחבר השחור א"צ לשבול קודם שישבור הכלים. והע"ה אינו נאמן על פיהרן. רק החבר השחור יוציא הקדוה בעצמו מהכבשן: **משנה ב** המובל כלי שפם לצורך שאיבת מי חמאת. כמו מקה צריך שיוגבו אחר שבילה קודם שישאב לתוכו מי חמאת. אבל כשישבולו במו מעין א"צ לנגבו קודם שישאב בו. אבל בשבולו כרי לשום לתוכו מים מקודשין כבר. אף בשבולו במו מעין צריך לנגבו בין מבילה לבחינת לתוך המים המקודשין:

תוספות יום טוב פרה המקדש פרקו ר' עובדיה מברטנורה

פרקו א המקדש מי חמאת. הבא ליתן מאפר הפרה לתוך המים. והוא קדוש האמור בכל מכליתין: או על הצד. על לזו של כלי. ואחר כך גפל לשוקת. על המים שבחוק השוקת. פסולים אותן המים להזאה. דכתיב ולקחו ונתנו עד שיבוא האפר בתוך המים מכת אדם: נמל מן השפופרת וכסה. נעל אפר מן השפופרת וכסה השפופרת קודם שיקדש דהיינו קודם שיתן האפר במים. או

פרקו א המקדש (א) ונפל הקדוש (ב) על ידו. או על הצד (ג). ואח"כ נפל על השוקת פסול (ד). נפל מן השפופרת לשוקת פסול (ה). נמל משפופרת וכסה (ו) או שהגוף

שלמה מלאכת פ"א א נפל מן השפופרת וכו'. כסוה פ' לזכב הגזול דף ל"ו וכתבו שם התוס' נפל משפופרת לשוקת פ' כקונטרס לשוקת של חזן שכל מעשה פרה בכלי אבנים. וא"ל לומר כן דהא שפופרת גוסה מקבלת טומאה היא כדמוכח פ' מומר בקודש דאמרינן שפופרת שמתכה לחטאת עמא ויעביל וזמם' פרה בדוכתי טובא חזן טהור ממלאים חביות לקדש בהן ועוד משמע דעדיפי לקדש דתן בכל הכלים מקדשים אפילו בכלי גללים כלי אבנים כלי אדמה דא"ג' דלא חשיבי כלים

פ"א א נפל מן השפופרת וכו'. כסוה פ' לזכב הגזול דף ל"ו וכתבו שם התוס' נפל משפופרת לשוקת פ' כקונטרס לשוקת של חזן שכל מעשה פרה בכלי אבנים. וא"ל לומר כן דהא שפופרת גוסה מקבלת טומאה היא כדמוכח פ' מומר בקודש דאמרינן שפופרת שמתכה לחטאת עמא ויעביל וזמם' פרה בדוכתי טובא חזן טהור ממלאים חביות לקדש בהן ועוד משמע דעדיפי לקדש דתן בכל הכלים מקדשים אפילו בכלי גללים כלי אבנים כלי אדמה דא"ג' דלא חשיבי כלים

יבין ישראל תפארת יבין פ"א א) שרצה ליתן אפר פרה לתוך המים שמולא מהמעין לתוך שוקת תלושה לשם חטאת: ב) ר"ל האפר: ג) ר"ל על שפת דופן השוקת שהמים בתוכו: ד) דכתיב ולקחו לעמא מאפר ונתן וגו'. וזה רק ממילא נפל מהשפה להמים. הא אם הפילו הוא מהשפה להמים. אף שלא אחז האפר בידו ממש. רק שע"י כמו נפל. כשר. דלקיחה ע"י דבר אחר שמה ובתוספתא משמע לאפר זה עמא כשלקחו ונגבו כשר לקדש בו דקתני נכסה הרוח את האפר ע"ג המים מנגבו ומקדש בו ע"כ והביאה הר"ם במתני' דלקמן. אלא שהרמב"ם פ"ט מה"ס העתיק אין מנגבו ז"ל שגירסא אחרת היתה לפסיו: נמל משפופרת וכסה. דוקא נעל ואח"כ כסה. אבל כסה קודם שהזיזה האפר לא פסל שתי מלאכה פוסלת אלא מהשוליה את האפר וכ"כ הר"ם מן התוספתא וכספ"ר כתבנו העשט: קפה

והמים פסולין גני' ודומים פסולין.

או שהגוף את הדלת. קודם שיקדש: הקדוש כשר. והייע האפר שבדיו לפי שמלאכה אינה פוסלת באפר כדלמין: והמים פסולים. ונעשית מלאכה עם המים. ולעיל [סוף]

בתרא: [הקדוש] כשר. כחצ הר"ב לפי שהמלאכה ט' כדלמין בספ"ד]:

מפני שאפשר. וכן העתיק הר"ב צפי' אחר שמפרש וקפה בארץ. וקפה הר"ס.

שהגוף את הדלת (ו) הקדוש כשר (ח) והמים פסולים (ט) וקפה בארץ (י) פסול (יא) לתוך ידו (יב) כשר (יג) מפני שאפשר (יד): ב היה קדוש צף על פני המים (טו). דים

תוספות חדשים

א בשבנה המים פסולין וקפה אחרי לא עריב ומי וקפה כהני כבה והגוף דרישא. ולשעת הר"ס נחמל. והכ"ס פ"ח הל' מ' כחצ דלא כיל לה כהני הקי מש' דבני למיני כהה וקפה להיך ידו:

ב בהר"ב ד"ח וקף את המים. או הכין את המים שנקדו כבני אחר והפלא אפר למטה שבולי השוקת פלגי בה ר"ט והמלים (הראש'): (א)

אליהו רבה

א לתוך ידו כשר ספני שאי אפשר גרסין. לומר שטעה השופרת לתת האפר ולא שהקפה זקפה בלתי הוי מלאכה ופוסלת אם אחר שהקפה השופרת ונתן האפר מגביה מעל לתוך ידו כדו שצמוד מלוא אחר תחובה כשר מפני שאי אפשר לפסול אלא כן שאם לא יעמידה וימתה מוטעם יסול כל האפר מתוך השופרת הלכן לא הוי מלאכה ולא כהלל:

משנה אחרונה

זקפה בארץ פסול. פי' כרב משום מלאכה ומשום דזקפייה הוי מלאכה. ולפ"ו בארץ לאו דוקא דה"ה זקפה כל השלון. ומיחו דוקא לאחר שהזוית ממנה אפר ליקדוש זקף השופרת לאין המלאכה פוסלת אלא אחר שהזוית את האפר. אבל לפי פי' האחר שמפרש הרב והוא תפי' הר"ס שבארץ אינה למשמרת. משמע לכאורה דוקא בארץ אבל על השלון מיקרי שפיר משמרת וגם לפי זה אפילו קודם שהזוית אפר לקדש פסול דהאפר גופי' לדין למשמרת. ויש לדקדק לפי' קמח דמשום מלאכה הוא

ואח"כ נתן האפר על המים. כשר המלוי דהיינו המים דלין זו חצובה מלאכה: לפי שאי אפשר. לשמור האפר שבארץ השופרת אם לא יסוף ידו על פיה שהרי אינו יכול להשיב הפקק על פיה עד שיקדש. פי' אחר זקפה בארץ האין האפר בארץ פסול האפר. דכתיב למשמרת [ובארץ אינה למשמרת]. ואם נתן האפר לתוך ידו כשר. דהאפר לשומרו. וספיר קרינן ביה למשמרת ולפי זה גרסו' לפי שאפשר: ב היה קדוש צף ע"פ המים. שנתן על המים אפר הרבה. ולאשר עלמו קרי קדוש טעל מלוחו אפר ומקדש בו מים אחרים ואפילו באותו שנגע במים מקדש וחוזר ומקדש כמה פעמים אלא שמגבו: זלף את המים. הוה מן המים המקודשים על האדם

מלאכה מלאכה. היא גירסת הרמב"ם ז"ל ופירושו וכתב עליו הראש"ש ז"ל וקפוא לי אמאי לא עריב זקפה כהדי כסה והגוף וגם החוספה מוכח כפי' הר"ס ז"ל ע"כ. ולדעת הרמב"ם ז"ל י"ל דלא כיל לה כהדי הקי משום דבני למימי כהה וקפה לתוך ידו וכן

מלאכה

לפי שאי אפשר. היא גירסת הרמב"ם ז"ל ופירושו וכתב עליו הראש"ש ז"ל וקפוא לי אמאי לא עריב זקפה כהדי כסה והגוף וגם החוספה מוכח כפי' הר"ס ז"ל ע"כ. ולדעת הרמב"ם ז"ל י"ל דלא כיל לה כהדי הקי משום דבני למימי כהה וקפה לתוך ידו וכן

ישראל

תפארת

יבין

בועז

פ"ו (א) כן פירשתי פ"ד הרמב"ם בפירושו כאן דכשר ופסול דמתאי' אמרם קאי. אמנם הר"ס והראש"ש והר"ב פירשו דהא קדאמר תתני' זקפה בארץ פסול. ר"ל האפר שבשופרת נפסל. מדכתיב והיתה לבני ישראל למשמרת. ואין זו למשמרת. והר"ב מוסיף בה דברים דמדמותות בארץ אינה למשמרת. וג"ל דלפי שיטתו הוכיח לומר כן. דלג"כ משום מה יפסול האפר. אי משום מלאכה זקפת השופרת. הוי א"ן מלאכה פוסלת באפר שמנסה [לנעיל ספ"ד]. מ"כ"ה הלא שהמלאכה לא בגוף האפר ה'. זקף השופרת שלא יתפור מה שצמחה. אמנם לכאורה היה מוכח כדכתיב ה"ל דפסול דקאמר שנה אלא קאי. דהי רק אמרם ולא האפר. הגם דלא ק' כהי' הראש"ש דה"ל ה"ל למכלל הך כבא עם כבא דלעיל כהדי כיסא או הגוף. די"ל דלהכי לא כליטו. משום דזקפייה ית חילוק בין זקפה בארץ או בידו. וכת"ל. אבל פכ"פ ק' להרמב"ם דאי אמרם לתוך קאי. הו"ל כליטנה דלעיל הקדוש כשר והמים פסולין. ולכה"פ הו"ל בגשון רבי'. ולעיל. אבל מדעתי מנח בליטני' ונקב הלא גשון יחיד פסול. ודאי משמע טפי דהבא הקדוש קאי. אלא מתנה מאד אהן עמתי דרמינו. דמשום שהניח השופרת עם האפר בארץ יפסול האפר. ודיכן מנינו שלא יחא האפר עמוד רק כשהוא ביד אדם. ותלמיד שיהיה האפר תמיד בידו אדם. והכי דהרבה אמרין [לעיל ספ"ג] שגילת' א' מהאפר נמו כהקלל עמוד בשפת המורה. ושלש האחר נותנו בהר המשה. ומשמע דלא הריכו להעמיד עם שומר. ואפ"ה לא נפסל פ"י שהיו בארץ. מ"כ"ה הלא שהאדם עומד אלא השופרת. מהכ"ה יפסל מדעתי בארץ. וראש"ל התם פ"כ שהיה מטוסה מניי בשמים. דאי הלא בשופרת מגולה מימי. מלבד עז דוקא מאד למנח כה"ג. דאי דבעתה

ז סגור הדלת של הבית צינתיים: ח) ר"ל האפר שלקח בידו מהשופרת. אם עדיין הוא בידו. כשר. ומותר להחזירו להשופרת. דאין המלאכה פוסלת בהאפר [כספ"ד]: ט) ומדעשה שום עסק בין שאינה לנתינת האפר. נפסלו המים גם קודם שנתן בהן האפר [ס:]: י) בין נעילה האפר להקדוש. העמיד השופרת בארץ שלא יתפור האפר: יא) נפסלו המים מטעם הני'ל. וקמ"ל אף שהספיק רק במלאכה שעשה רק לזורך האפר שלא יתפור. אפ"ה פוסל. והוא דלא כיל לקדש כבא כהדי כיסה והגוף. היינו משום דזקפייה צפי' מנח לתוך בין זקפייה על הארץ או תוך ידו: יב) זקף השופרת בידו תוך ידו שלא יתפור האפר: יג) המים כשרין לקדש. דאינה מלאכה חצובה: יד) ר"ל דר"ל דהרי כל ענין פסול המלאכה בין מלוי לקדוש. הוא מדיפסוק בספרי מדכתיב והיתה לבני ישראל למשמרת למי גדה. דהיינו שזריכים שיהיו מי הגדה שמורים. שלא יסוה דעתו מהן כשעה שעוסק בהן [ע"י ריב' פי' מפרש ס"ב]. עד שיחכו מי גדה. דהיינו עד שיתן בהן את האפר. וא"כ כשעוסק צינתיים במעשה אחרת הרי הסוה דעתו משמירתו [ריב"ש לפי ספ"ג]. וזהו דוקא במעשה חשוב שזריך שהיו קלת. ועי"ו מסיח דעתו משמירת המים צינתיים. אבל זקפת השופרת תוך ידו שנעשה כרנע. אפשר שפיר שימור המים באותו רנע. ואינו מסיח דעתו במעשה קל כזה (א):

ה"ל למימי' גבי נפל וקפה או שהגוף ה"ל למימי או שזקפה. ועוד אי משום מלאכה מתי קאמר בידו כשר מפני שא"ל לשומרו בענין אחר. ומה בכך אפילו א"ל לשומרו השופרת ומה שצמחו א"ן זה לורך קידוש זה ולגבי מלאכה הוי. ולמאי דפי' בספ"ד דפסול מלאכה משום הכה הדעת הוא י"ל דה"ל כל שאוחז בידו לשומרו וא"ן זה צריך קידוש זה. סמך הדעת מיהא איכא כיון שמתעבמו לגבי אחר א"ל כיון שהא"ל לנקה מידו לנקה עם המלאכה עם הסוה הדעת הלכן כדוף עפי בידו ודוחק: וי"ל דדוקא באפר פסול זקפה שאינה לזורך קידוש זה. אבל זקף המים על הארץ לקדש מיד עם כיון לזורך קידוש זה הוא א"ן כלן מלאכה אחרת ומשום טעמא דמשמרת גמי שני דמשמרת גמי אפר כמי'. ועוד כיון דדעתו לקדש מיד עמוד מיקרי:

וכ"ה

ב כל שנגע ב' ע"פ
ה"ח כל שנגע ב' ע"פ
ג אע"פ שפי' ע"פ ע"פ
ה"ח שפי' ע"פ ע"פ ע"פ
ה"ח שפי' ע"פ ע"פ ע"פ

האדם ועל הכלים עד שכלו כל המים. והאפר נשאר בשולי הכלי: והכ"א וכו'. והלכה כהכמים בתרויהו: ג פפי. פך קטן שפיו לר והמים היורדים ממנו יורדים טוף טוף: אעפ"י שפיו צר. פחות משפופרת הגוד המים שבתוכו מקודשים וכשרים להזוח אע"פ שלא נכנס שם מאפר הפרה כלל דהו כחיו מחוברים למים שבשוקת: היה ספוג. אם בשעת מלאויו היה ספוג בשוקת. המים הצלושים בספוג פסולים דמוס חיים אל כלי צניק ואין הספוג כלי

היא. ע"כ. ונ"ל דהכי קאמר דמפני שבכך אפשר לשומר. ולא בלאו הכי. ולפיכך אינה מלאכה: ג אף ע"פ שפיו צר. ל' הר"ב פחות משפופרת הגוד וכן לשון הר"ם ומשום *דבפ' דלעיל משנה ח' מלריכין צב' שקתות שבאנן שיהיו נקובות זו לזו כשפופרת הגוד כמו) עירוב מקואות שהוא כשפופרת הגוד כדתקן במ"ו פ"ו דמקואות. מש"ה נקטו דהכא חפילו פחות מכן מתחשבין מעורבין*(דשאיני כלי בחוך כלי דמתערב בחבור מוטט) כנ"ל: יזרק. לשון הר"ב כשבא ליטול המים וליתנם בלוחות שופך כו' כך פירש"י ב"פ"ה דיומא דף נ"ח. ולדבריו הכא במלוי הוא. וכדמכת מתניתין דרפ"ט (בפ"ה הר"ב). והקשה הר"ם דהמקדש בשוקת קמתי ולא קמתי הממלא. ומפרש דיוסף היינו שמונה דטהרות כתב הר"ב להולאת המים

משנה אה"ז

ב וחב"א כל שנגע במים. לכהורה משמע דכרישא שנתן על המים אפר הרכה ונתן מלמעלה שלא נטעו שם המים אפ"ה פסלי הכמים והא דלמרי כל שנגע במים כלומר שנקתו במים אין מקדשין בכולו. וליתנה הכי משמע דכרישא לא הני מנגב כמו בסיפא וא"ל ש"ו הא דתני תרי צבי. ברישא רבותא להכמים דלפי מקלוהו במים פסלי וסיפ' לר"מ דלפי' כולו במים משכיר. אלא שהרמב"ם בחבורו פ"ט. כתב דהאשר קף מלמעלה וכן מתנו וקידש בו מים אחרים הרי אלו מקדשין וכל שנגע במים אין מקדשין בו ע"כ. גשמע דמפרש רישא נמי שכולו נגע במים וצ"ע דכ"כ תרי צבי למה לי דבולה הוא מלאה הוא ואין לפרש דהרמב"ם נמי פירשה לרישא שנקתו נגע ואפ"ה אכריס חכמים והא דקאמר שם קידש בו הרי אלו מקדשין היינו צדיקע והיינו דמסיק וכל שנגע במים אין מקדשין בו לכתחלה דמתני' נמי אין מקדשין בו לכתחלה משמע אפ"ה אם מקתו נגע. שאין דרכו של רבינו לטמון אלא לפרש. ועוד מנ"ל לחלק בין לכתחלה לדיעבד ודברי רבינו נ"ל. ועדיק פלוגתיהו י"ח דתניו במתני' י"ח לפרש דעמא דכל שנגע במים אין מקדשין בו דפקע קדושתו אחר שקדש בו דיומא דכל שנגע מולתו אין מועלין בו. וכח"ל בתוספתא דתני

ר"מ ור"ש אומרים נוטל י"ו ומקדשין. וחב"א כל שנגע במים אין מקדשין בו י"ח. זלף יש) את המים. ונמצא קדש י' מלמטן. רבי מאיר ורבי שמעון אומרים מנגב ומקדש. וחב"א כל שנגע במים. אין מקדשין בו: ג המקדש בשוקת והטפי כ"א בתוכה(ג) אע"פ שפיו צר כל שהוא כ"א. המים שבתוכו מקודשין י"ח. אם היה ספוגיה) המים שבתוכו(י) פסולים. כיצד יעשה

וכן פ"ה הר"ב עמנו במתני' דלעיל וצ"ל דלקמן משנה ח'. ובמשנה ז' פ' בתרא מעט מעט קרוי זילוף וכ"כ הכ"מ מדפסיהו צפ"ו מה' אבות הטומאות (הל' ג') ובמ"ג פ"ט השבת ככתבי דילוף היא ל' ארמית:

עלי

מלאכת שלמה הביא ביד רק רישא דלף על פני המים לאשמעינן דכל שנגע במים אין מקדשין בו וכ"כ כנמצא אפר למטן דאין מנגבו לקדש בו: ועלי

ר"מ ור"ש אומרים נוטל י"ו ומקדשין. וחב"א כל שנגע במים אין מקדשין בו י"ח. זלף יש) את המים. ונמצא קדש י' מלמטן. רבי מאיר ורבי שמעון אומרים מנגב ומקדש. וחב"א כל שנגע במים. אין מקדשין בו: ג המקדש בשוקת והטפי כ"א בתוכה(ג) אע"פ שפיו צר כל שהוא כ"א. המים שבתוכו מקודשין י"ח. אם היה ספוגיה) המים שבתוכו(י) פסולים. כיצד יעשה

וכן פ"ה הר"ב עמנו במתני' דלעיל וצ"ל דלקמן משנה ח'. ובמשנה ז' פ' בתרא מעט מעט קרוי זילוף וכ"כ הכ"מ מדפסיהו צפ"ו מה' אבות הטומאות (הל' ג') ובמ"ג פ"ט השבת ככתבי דילוף היא ל' ארמית:

מלאכת שלמה

הביא ביד רק רישא דלף על פני המים לאשמעינן דכל שנגע במים אין מקדשין בו וכ"כ כנמצא אפר למטן דאין מנגבו לקדש בו: ועלי

תפארת ישראל

יבין לוחין: (טו) מהאפר הליף. ואם כבר נתלחלח האפר מהמים לריך לנגבו קודם שיתנו למים אחרים שרוצה לקדש. מדהר"ל כמעט מים שבתוכו שנתקדשו עם מים אחרים: י"ו ואף לאחר שכבר הזה ממים הראשונים. רשאי ליתן האפר הנגוב למים אחרים לקדשן: י"ח חפילו ינגבו תחלה. מיהו מדקאמר אין מקדשין בו. שא"ל דדוקא לקדש בהאפר מים אחרים לא חיו. מלכבר נעשה מולתו לחמו לתוך המים. ללא עדיף מהמים דמטעטו מולתו. פסולין תו להזיף. ולקמן פ"י. וה"ל האפר מולתו לקדש בהן. ומקידש בו. פסול תו לקדש בו מים אחרים. אבל כשערבבו מים הללו שבהן אפר זה. עם מים מקודשין אחרים. לא נפסלה השערבוב. ללא גרע מליילי עירב מים מקודשין עם מים מקודשין אחרים דכשרים לעיל פ"ה ט"ו י"ד: י"ט הריקן. והוא הדין דתקדשו ע"ה שכלו: כ) ותנא רישא לרבותא דרבנן. דאף שהאפר לא נגע בהמים רק בלד א'. אפ"ה נפסלו. ותנא סיפא לרבותא דר"מ ור"ש. דאף שהאפר היה כולו משוקע במים. אפ"ה חוזר ומקדש בו. מיהו אותו אפר שלא נגע כלל במים. אף שכבר הטילו ולבדו על פני המים. לכ"ע רשאי ליטול מהצבור האף. ומחזירו להשפופרת להג' בו מים אחרים. אבל כל שנגע במים חפילו כפל מעלמו לאם. לרבנן פסול לקדש. חפילו מנגבו: כ"א) הוא כלי חרס שפיו צר: כ"ב) חוך המים שבשוקת. ונתמלא הטפי ממים שבשוקת: כ"ג) פחות משפופרת הגוד: כ"ד) ללא דמי דלעיל [פ"ה מ"ח] לריך שיהו מעורבין כשפופרת הגוד. דהכא שאני. שהטפי והמים שבתוכו מוקפין מכל לד מהמים שבשוקת כביב. והכי נס לעיני טבילת כלי נחשבים כה"ג כמחבורים [מקואות פ"י מ"ג: כ"ה) מונח בששוקת. ונתמלא ממני השוקת וקידש המים שבשוקת: כ"ו) שמוצלין בספוג שאינו כלי:

יבין לוחין: (טו) מהאפר הליף. ואם כבר נתלחלח האפר מהמים לריך לנגבו קודם שיתנו למים אחרים שרוצה לקדש. מדהר"ל כמעט מים שבתוכו שנתקדשו עם מים אחרים: י"ו ואף לאחר שכבר הזה ממים הראשונים. רשאי ליתן האפר הנגוב למים אחרים לקדשן: י"ח חפילו ינגבו תחלה. מיהו מדקאמר אין מקדשין בו. שא"ל דדוקא לקדש בהאפר מים אחרים לא חיו. מלכבר נעשה מולתו לחמו לתוך המים. ללא עדיף מהמים דמטעטו מולתו. פסולין תו להזיף. ולקמן פ"י. וה"ל האפר מולתו לקדש בהן. ומקידש בו. פסול תו לקדש בו מים אחרים. אבל כשערבבו מים הללו שבהן אפר זה. עם מים מקודשין אחרים. לא נפסלה השערבוב. ללא גרע מליילי עירב מים מקודשין עם מים מקודשין אחרים דכשרים לעיל פ"ה ט"ו י"ד: י"ט הריקן. והוא הדין דתקדשו ע"ה שכלו: כ) ותנא רישא לרבותא דרבנן. דאף שהאפר לא נגע בהמים רק בלד א'. אפ"ה נפסלו. ותנא סיפא לרבותא דר"מ ור"ש. דאף שהאפר היה כולו משוקע במים. אפ"ה חוזר ומקדש בו. מיהו אותו אפר שלא נגע כלל במים. אף שכבר הטילו ולבדו על פני המים. לכ"ע רשאי ליטול מהצבור האף. ומחזירו להשפופרת להג' בו מים אחרים. אבל כל שנגע במים חפילו כפל מעלמו לאם. לרבנן פסול לקדש. חפילו מנגבו: כ"א) הוא כלי חרס שפיו צר: כ"ב) חוך המים שבשוקת. ונתמלא הטפי ממים שבשוקת: כ"ג) פחות משפופרת הגוד: כ"ד) ללא דמי דלעיל [פ"ה מ"ח] לריך שיהו מעורבין כשפופרת הגוד. דהכא שאני. שהטפי והמים שבתוכו מוקפין מכל לד מהמים שבשוקת כביב. והכי נס לעיני טבילת כלי נחשבים כה"ג כמחבורים [מקואות פ"י מ"ג: כ"ה) מונח בששוקת. ונתמלא ממני השוקת וקידש המים שבשוקת: כ"ו) שמוצלין בספוג שאינו כלי:

נשכה הרוח האפר על המים מנגב ומקדש בו לכ"ע והיינו דלמתי לא אחשביר מולתו שאין קידוש הרוח קידוש. אלא שהרמב"ם גורס אין מנגב ומקדש וכהא פלוגי דר"מ ור"ש סברי דהקידוש אינה מזה אלא הכשר מזה דהוא לפרהיה היא עיקר המלואה ואכתי לא נעשה מולתו והמים סברי דהקידוש נמי מזה: ג אע"פ שפיו צר כל שהוא. פי' הר"ב דהמים שבתוכו היו כמעורבין. ולכאורה נראה דמייירי שהמים שבשוקת עולין ונפיין ע"ג פי הטפי דהו כמעורבין. אבל פסא דמניחא משמע חפילו אין עולין דכל כה"ג ה"ל לפרש. ועוד דמפרש דהו כמעורבין משמע אע"פ שאין מעורבין ממש. ונראה הטעם כמ"ס ב"פ"ה דכלי השקופ בתוך כלי בטל חומו של הפנימי אגב החיצון וכולי' כחד חוך דמי וכמה משניות מוכחי הכי כמ"ס שס. ומ"מ נראה דאם פי הטפי פתום כנגופה כשעה שנתן

נשכה הרוח האפר על המים מנגב ומקדש בו לכ"ע והיינו דלמתי לא אחשביר מולתו שאין קידוש הרוח קידוש. אלא שהרמב"ם גורס אין מנגב ומקדש וכהא פלוגי דר"מ ור"ש סברי דהקידוש אינה מזה אלא הכשר מזה דהוא לפרהיה היא עיקר המלואה ואכתי לא נעשה מולתו והמים סברי דהקידוש נמי מזה: ג אע"פ שפיו צר כל שהוא. פי' הר"ב דהמים שבתוכו היו כמעורבין. ולכאורה נראה דמייירי שהמים שבשוקת עולין ונפיין ע"ג פי הטפי דהו כמעורבין. אבל פסא דמניחא משמע חפילו אין עולין דכל כה"ג ה"ל לפרש. ועוד דמפרש דהו כמעורבין משמע אע"פ שאין מעורבין ממש. ונראה הטעם כמ"ס ב"פ"ה דכלי השקופ בתוך כלי בטל חומו של הפנימי אגב החיצון וכולי' כחד חוך דמי וכמה משניות מוכחי הכי כמ"ס שס. ומ"מ נראה דאם פי הטפי פתום כנגופה כשעה שנתן

יולף יולף מן :
ד נתן ידו ויכחיה כה הדין
פ"ב דנהי דף ע"ג ופד
מ"י ס"ז ה"ח
הכלל ע"י ס"ז

חלופי נרסאות
יעשה יולף כ"ג וילף 1

תוספות חדשים
ד בהר"ב נתן ידו כ"ו
הוא פ"י הר"ש הכל
הכמ"ס לא פ"י ק"ע"ג
אכל בחיבורו פ"י מה"ש
לכ"ה מ' חזר כו וכתב
כפ"י הר"ש :

חידושי מהר"ח
ד ברע"ב ד"ה ומקבלי'
פומאה . לכאורה
איך ימלא בכלי שהוא
הכלי ודאי מקבל
פומאה ולא תזכר
שצריך לבלואות דוקא
בכלי גללים או כלי
אבנים אבל זה העתיק
הרע"ב מן פ"י הרא"ש
אבל עיין בפי' המשנה
ל'הרמ"ב הוא נכון :

משנה אחרונה
שנתן האפר לטוקת אין
המים שבטפי מקודשין
וכ"מ לישאל דמתני'
אע"פ שפיו לר ולא קתני
אע"פ שנתוס דלוי היה
בתוס אין כחן תוך ולא
בעל למיזן : יולף ע"ג
שהוא מגיע לטוקת
אע"פ שהספוג מלא
מים ונגעו כמים
שבטוקת נגיעה לא
פסלה אלא"כ נגע
בספוג למחטין המים
ממנו וכ"מ ספ"ה :
ד זה הכלל דבר
המקבל עומאה פסול .
כתב הר"ב דהיותן
ע"י טהרה בעיניו והכי
אוחז פ"ב דובחיה דף
כ"ה . ואיכא למידק
כדי דגלי קרא דכתי
היותן ע"י טהרה אכתי
מניל להמקבל עומאה
אפילו אינו טמא פסול
דילמא טהור כפסטי'
שהוא עכשיו טהור .
וי"ל משום דכתב מקוה
מים יהיה טהור ודרשין
טהור דומיא דמקוה
ללא שייך בה עומאה
שאינו מקבל עומאה
כמ"ש הר"ב ס"ד ס"ד
דידים מ"ו . אלא של"ע
א"כ איך האדם ממלא

כלי : יולף עד שהוא מגיע לספוג . כשכא ליטול המים וליתכס בלוחות שופן כל המים עד שמגיע לספוג אבל לא ישפוך מן המים שבספוג כלל . כדי שלא יתערבו המים שבספוג שהם פסולים . עם המים שבטוקת שהם כשרים ויפסלו כולם : נגע בבספוג . כשרים מן הספוג לתוך הטוקת ותתערבו הפסולים בכשרים . ונפסלו כלם : ד נתן ידו או רגלו . הרי שהיה קלות יורד מהר משוקם ואינו יורד לתוך החצית שרוצה למלואות לקדוש . ונתן ידו למעלה בראש ההר לעטותה ענין לעור . כדי שיעברו המים דרך ידו לחצית של קדוש .

וכן עלי ירקות הראויין לאכילה ומקבלין עומאה : פסולים המים . כדילפינן בפ"ב דובחיה (דף כ"ה) מדכתיב מקוה מים יהיה טהור הוויין ע"י טהרה תהא . ואף ע"ג דהאי קרא במקוה הוא דכתיב לפינן מיניה כל הזיות . והכי הוי משמעות דקרא הוויין של כל מים המטהרים . על ידי

ד ועלי אגוז . כפ' שבינו דעדיית בעדות ר' דוק על זוחלין שלקחן בעלה אגוז פי' הרמב"ם ז"ל דעלה אגוז היינו קליפה המיוזנה היורקה של האגוז ואשמועינן ללא הוי בית קבול וכן פי' שם ג"כ ר"ע

תפארת יבין

כ"ו ר"ל מריק המים לאס לאס מע"ג הספוג . או טובל האוזן תוך המים , לאס לאס . בלואין שלא יגע בהספוג . ומזה : כה' ר"ל עד שלא יאשר בהטוקת מים רק זה שמובלע בהספוג (ב) : כ"ה ר"ל אפילו הרבה : ל' דכשתו מים שבו . ותתערבו עם הכשרים ונפסלו יולן [יולקחו רפ"ט] (ג) : י"א והכי עלי ירקות ראויין לאכול ומקבלין עומאה כידו ורגלו : י"ב ונגון שהיה זרם המעיין עולה מההר ונתן חד מהסך נגד הקלות . כדי שירד הקלות ועליה קדוש מרוב לתוך חצית שרוצה למלואותו לקדש המים שבחוכה : י"ג המים שירדו על הסך לתוך החצית נפסלו מלקדשן . מדירדו על דבר המקבל עומאה (ד) : י"ד שאינן ראויין לאכילה : י"ה כ"ל דלע"ג דכבר מדיוקא דרישא שמועינן לה . דכל שאמקט"ו כשר . אפ"ה קמ"ל אף דהך אינו כלי . אפ"ה הרי הו"ל רק מסייע שירדו לתוך הכלי וכל מסייע אין בו ממש ולא נפסלו . מיהו אם שחב באלו ונתן לתוך החצית . נעשו על גבן שאובין . ופסולין למי טהרה : י"ו כ"ל דזה הכלל דרישא לחמוי אפילו דבר שמקט"ו רק מדרבנן

הספוג . ולא גרע מספוג שבלע ג' לוגין מים שאובין שנפל לתוך הכרה שלא נפסלה המקוה עי"ו [במקואות פ"ו מ"ד] . אף דלכאורה י"ו לחתך דהתם בעינן שיתערבו ג"ל . והרי אין במים ע"פ הספוג ג"ל . דרך זה הן שמתערבו במים שבמקוה . משא"כ הלא גם מעט המים שבמקום הנגיעה עינן המים שבכלי להמים שבספוג י"ו בהן כדרי נפסלו וכן הנגיעה מים במים . ודאי כשרים הם . דהרי הם תוך הכלי . ונגיעה אינה תערובות . ודו"ק :

(ב) מידו כ"ל דדוקא בנחתה הספוג אחר שקידש . והו"ל כמסויף מים על מים שקידש . והרי לר"ך שיקדים המים בהכלי קודם קידוש . ולא יקדים האפר להמים . אבל במילאם מים בהכלי שהספוג כבר בתוכה חזר וקטע הספוג לתוך המים שבכלי קודם שקידשן . לא נפסלו . דלע"ג כולן כך כשרין [וכמ"ד] מכ"ה הכא שירדו המים תהלה לתוך כלי . ומשם נכלו בספוג . וחזר וסחטן להכלי קודם שקידשן פשיטא דכשרים . כ"ב לקצן רפ"ז כה"ה חציות ע"מ לחזור ולערן לתוך כלי א' דכשר . ואע"ג דכתיב בניו היו הרים בקלות שבתן זה לזה בשפיכה . והרי הקלות אינו כלי . אפ"ה כשר . ומביטת המים מהספוג לא מחשב מלאכה בין שאביה לקידוש . כמו דלא מחשב התם השפיכה הכלי אל כלי כמלאכה לפסול המים . מדואו לורך זה הקידוש . וא"ת עכ"פ במים דעפי אמאי הוכשר בקידוש . הרי מדכתיב ונתן עליו מים דרשינן [בכטוה עו"ב] שאחר שנתן האפר על המים לורך שיערב האפר במים . והרי המים שבטפי א"א שיתערבו עם האפר שחזר לטפי . י"ל דכיון שהמים שבטפי מחשבו כמחוברין להמים שחזר לטפי . לפיכך כשעירב החיובנים מחשבו גם המים שבטפי כמחוברין :

(ד) מידו ג"ל דמדנקט כל הנהו ולא נקט כלים . דבהקלות ע"ג מים לחצית פסולים . לכאורה היה נראה . דלא רק היו הכלים ההם ומקדש הרי האדם מקבל עומאה . ובפ"ה דמקואות מ"ה דריש נמי ר' יוסי והתם כל שמקבל עומאה אין מחזילין בו מהאי קרא דכתיב היותן ע"י טהרה וכתב הר"ש שם דלר' יוסי הא דמכשרין הכא עלי קנים וגפנים מייירי שנתנם שם ערס בזה המים ולא היו ביד אדם כשעברו המים דהאדם אפילו כיון שהמקבל עומאה פוסל עכ"ל ז"ל דכשהוא כתיב ונתן מים קיים אל כלי משמע שבאדם נתן . ומתבאר דמקואות דר"י פוסל ע"י אדם היינו דהתם עיקר הויה היא החולה והאדם שגורם החולה הוי הויה שלא בטהרה . אבל הכא עיקר הויהו שיעברו מן המעיין לכלי וכשעברו מן המעיין לכלי אפילו אדם אוחז בכלי כל שאין עוברין על האדם אין זו הויהו שלא בטהרה . והרמב"ם בפירושו כאן כתב דבר המקבל עומאה פסול שנעשו כשאובין ומלאו שלא באו מן המעיין שכבר בעל המעיין . ובכאן מקבל עומאה לא חשב כשאובין כמו שהתבאר במקואות ע"כ . וז"ע למה הגיה טעם דליתמר בנת' דכתיב היותן ע"י טהרה . וגם מנין לו דהשכיב כשאובין ע"י המקבל עומאה . ומ"ש כמו שהתבאר במקואות א"ס כוונתו להך דר' יוסי שהמקבל עומאה אין מחזילין בו . התם נמי משום היותן ע"י טהרה בעי' כמ"ש המפרשים שם . וגר"ה ביאלו לו כן וסוגיא דובחיה שם דכתיב דאמר היותן ע"י טהרה בעינן א"ר יוחנן מעדותו של ר' דוק נטיית משנה זו דתנן בפ"י דעדיית השיד ר' דוק על זוחלין שלקחן בעלי אגוז בתן כשרין . ולכאורה הך דר' דוק אינה ענין לכאן דכתיב עינן לך דר' דוק אגוז אינה ע"ג כלי בעל שם מעין ממנו כדתנן רפ"ה דמקואות וקא"ר דוק דעלי אגוז אינה כלי ומק

ה המפנה מ"י פ"ט פ"ה
מקומו מ"י פ"ט וקפ"ט
בין מ"י פ"ט פ"ה פ"ט

תוספות חדשים

ה בתר"ב ד"ה לקדש
כו' בתוך הגבים
כו' הרמב"ם כתב וזה
מפני שלא נתמלאו ככלי
שב על הימים פסולין
למזרע ולמי חטאת אמנם
לזבים היה הוא רצו להפסד
אם נתמלאו ככלי. לפי
שגנו המים שזבים ופסול
לכל העמאים :

ה הגבים. פי' הר"ב שהוא רקק של מים. וכ"כ
הר"ש אלא שהר"ב כתב שהוא ל' גבים
דמלכים ב' ג'. והר"ש כתב שהוא ל' כמשק גבים שוקק בו
דישעיה ל"ג ד'. ומשניהם בלתי מובן שיהיה רקק מים שהוא

בשר: ה המפנה את המעין לתוך
הגת (ז) או לתוך הגבים (ח) פסולים
לזבים (ש) ולמצורעים (ט) ולקדש בהן
מי חטאת (י) מפני שלא נתמלאו
בכלי (כ):

שעשין לפני הגת כדי לקבל את היין,
קריו גם: גבים. לשון עשה הגתל
הזה גבים האמור בספר מלכים.
והוא רקק של מים: פסולים.
לזבים לטבילה דלאו מים חיים נינהו:
ולמצורעים. דבעינן מים חיים
להזות עליו עם דם הלפור: ולקדש
מי חטאת. דבעינן מים חיים והכי
כיון דהפסיקו לאו מים חיים נינהו. והא דקתני מפני שלא
נתמלאו בכלי. כדי לפסולן לקדוש בכל ענין חפילו צ"ל לקדש
בחוך הגת או בחוך הגבים עלמנו :

כיון דהפסיקו לאו מים חיים נינהו. והא דקתני מפני שלא
נתמלאו בכלי. כדי לפסולן לקדוש בכל ענין חפילו צ"ל לקדש
בחוך הגת או בחוך הגבים עלמנו :
(* כד"ז מלאו לקדוש
ר"חיתו מה שפי' על רקק ויכול להיות שיפרשהו אמת המים כדפי' הרמב"ם. א"נ כדפי' ר"י בפ"ב דחולין דף כ"ז גרבי"ל א'
ש"ס בה מים ויבשה. ומ"מ לא אדע למה לא כתב בור דעלמא והרי התרגום מתרגם בור גובא אלא יוהף. א"נ ה"ל לכחוב
מלשון לחשוף מים מגבא דישעיה ל' י"ד. שוב מלאתי שכי' הר"ש והר"ב בריש מסכת מקואות:
מפני שלא נתמלאו בכלי. פי' הר"ב דקתני הכי כדי לפסולן כו' אפי' צ"ל לקדש בחוך הגת כו'. ולא דמי למים שהמשיך
מן המעין לחצות צטלי קנים דגת וגבים לאו כלים נינהו. ואפי' קודם שהפסיקו :

וכל שהבור מלא רפס וטיט אין הניחוס כ"כ כמו כשהיא
ריקנית מרפס וטיט. ועוד ק"ל דחיפוק ליה דהוי מי צנים
דבפ"ח משנה י'. אכן כ"ל דשאי [הכא] וכמו נפל חרסות
כו' דספ"ח. ע"ש. וג"ל דלהר"ש יש לישב קצת דלא
ר"חיתו מה שפי' על רקק ויכול להיות שיפרשהו אמת המים כדפי' הרמב"ם. א"נ כדפי' ר"י בפ"ב דחולין דף כ"ז גרבי"ל א'
ש"ס בה מים ויבשה. ומ"מ לא אדע למה לא כתב בור דעלמא והרי התרגום מתרגם בור גובא אלא יוהף. א"נ ה"ל לכחוב
מלשון לחשוף מים מגבא דישעיה ל' י"ד. שוב מלאתי שכי' הר"ש והר"ב בריש מסכת מקואות:
מפני שלא נתמלאו בכלי. פי' הר"ב דקתני הכי כדי לפסולן כו' אפי' צ"ל לקדש בחוך הגת כו'. ולא דמי למים שהמשיך
מן המעין לחצות צטלי קנים דגת וגבים לאו כלים נינהו. ואפי' קודם שהפסיקו :

משנה אחרונה

ומה ענין זה לבאן דלא
חיירי אלא במקבל
טומאה. וזוהי למד
דמקבל טומאה הוי
למעין זה כמו כלי וכו'
היכי דככלי בטל עם
מעין ה"ל המקבל טומא'
מבטל עם מעין לכל
שאין גזיתו בטירה
הרי הוא ככלי וכו'
עם מעין ותשיב כשאוין
זוהו שכתב כמו
שהתבאר במקואות כלי
מבטל המעין. ומ"מ
הא דכתב דחשיבי
כשאוין לאו דוקא
דהעבירו ע"ג כלי נהו
דלאו כמשנן תשיב
פ"מ כשר במקוה כדתני
פ"ה דמקואות מ"ב.
ובעיקר הדיו להיותו
בטירה בעינן שכתב
הר"ב כאן אפי'
דמקוה כתיב ולפי'
מניה כל היות וכ"כ
הר"ש פ"ה דמקואות
מ"ג וכ"כ הר"ש פ"ד
דמקואות מ"ב ובתו"ט
שם ספ"ה. אבל דעת
הרמב"ם אין נראה כן
אלא כתב דין זה אלא
לענין מעין וכ"כ ב"ו
ס"ם ר"ח בשם הר"ש לא
והמרדכי דמקוה לא

ולקדש בהן מי חטאת. דבעינן שילקחו ממקורם בכלי דכתיב מים
חיים אל כלי. הרמב"ם ז"ל. וכתב הר"ן ז"ל בפ' במה אשה
דף קכ"ז דמדקתני הכא המפנה את המעין לתוך הגת או לתוך הגבים
פסולים לזבים ולמצורעים ולקדש בהן מי חטאת אלמא לשאר כל אדם
כשר אפי' שהוא אשכנזי ע"כ ועיין עוד במ"ש בשמו ז"ל ספ"ק דמקואות
וגם שם בפרק חמישי ס' ד':

מלאכת שלמה

יבין תפארת ישראל בועז

עקורים לחטאת או המים שנחצית שנילא אותה ע"ג הכלים כשרים
לקידוש. דהרי כל עיקר טעם פסולן זה הוא מדילפינן מדכתיב מקוה
מים יהיה עקור, שיהי' הוית המים שבמקוה ולקידוש ע"י דבר טהור
[בזבחים כה"ב]. והרי במקוה העביר הקלוה להמקוה ע"ג כלים כשרים
המקוה [במקואות פ"ה מ"ג]. וכ"ש כמי חטאת. לא גרע קלוה שירד
על גביהן בחוך מאילו שאב באותן הכלים ושפכן לתוך החציות דכשרים
[בלקמן רפ"ז]. ואע"ג דהא דמכשרין בירדו ע"ג כלים למקוה היינו
רק באפשר שירדו לתוך המקוה מבלי שיחילו ע"ג אותן כלים. אבל
הכא הרי א"א שירדו לחצית מבלי שירדו על הידים והירקות. וא"כ
בכה"ג גם בעל גבן הו"ל למפסל. ו"ל דהיינו רק לענין מקוה. דאילו
שאב באותן כלים ושפכן למקוה. והוא שאובין הן. אבל הכא מי גרע
מים שירדו על גבן מאילו שאבן ממש באותן כלים ושפכן לחצית דוודאי
פשרים. א"כ כ"ש בירדו על גביהן להחיות:

ה או לתוך הנבי. כך הגיה הר"ר יהוסף ז"ל ומתא המ"ם. בפי'
רעו"ל ואח"כ הפסיקו אמר המלקט בפי' הר"ש ז"ל אינו כתוב
אלא והפסיקו ועיין לקמן ספ"ח. והרמב"ם ז"ל כתב בפ' ששי מהלכות
פרה אדומה וזכור ומילא בכלי מאותו הגבא או מאותו הגת פסולין ע"כ:
פסולין לזבים לטבילה. מפני שלא נתמלאו בכלי לא קאי אובין דמים
שזבים פסולים לכל העמאים אלא שב אמרורעים :

ולקדש בהן מי חטאת. דבעינן שילקחו ממקורם בכלי דכתיב מים
חיים אל כלי. הרמב"ם ז"ל. וכתב הר"ן ז"ל בפ' במה אשה
דף קכ"ז דמדקתני הכא המפנה את המעין לתוך הגת או לתוך הגבים
פסולים לזבים ולמצורעים ולקדש בהן מי חטאת אלמא לשאר כל אדם
כשר אפי' שהוא אשכנזי ע"כ ועיין עוד במ"ש בשמו ז"ל ספ"ק דמקואות
וגם שם בפרק חמישי ס' ד':

ומה ענין זה לבאן דלא
חיירי אלא במקבל
טומאה. וזוהי למד
דמקבל טומאה הוי
למעין זה כמו כלי וכו'
היכי דככלי בטל עם
מעין ה"ל המקבל טומא'
מבטל עם מעין לכל
שאין גזיתו בטירה
הרי הוא ככלי וכו'
עם מעין ותשיב כשאוין
זוהו שכתב כמו
שהתבאר במקואות כלי
מבטל המעין. ומ"מ
הא דכתב דחשיבי
כשאוין לאו דוקא
דהעבירו ע"ג כלי נהו
דלאו כמשנן תשיב
פ"מ כשר במקוה כדתני
פ"ה דמקואות מ"ב.
ובעיקר הדיו להיותו
בטירה בעינן שכתב
הר"ב כאן אפי'
דמקוה כתיב ולפי'
מניה כל היות וכ"כ
הר"ש פ"ה דמקואות
מ"ג וכ"כ הר"ש פ"ד
דמקואות מ"ב ובתו"ט
שם ספ"ה. אבל דעת
הרמב"ם אין נראה כן
אלא כתב דין זה אלא
לענין מעין וכ"כ ב"ו
ס"ם ר"ח בשם הר"ש לא
והמרדכי דמקוה לא

כיון דהפסיקו לאו מים חיים נינהו. והא דקתני מפני שלא
נתמלאו בכלי. כדי לפסולן לקדוש בכל ענין חפילו צ"ל לקדש
בחוך הגת או בחוך הגבים עלמנו :
(* כד"ז מלאו לקדוש
ר"חיתו מה שפי' על רקק ויכול להיות שיפרשהו אמת המים כדפי' הרמב"ם. א"נ כדפי' ר"י בפ"ב דחולין דף כ"ז גרבי"ל א'
ש"ס בה מים ויבשה. ומ"מ לא אדע למה לא כתב בור דעלמא והרי התרגום מתרגם בור גובא אלא יוהף. א"נ ה"ל לכחוב
מלשון לחשוף מים מגבא דישעיה ל' י"ד. שוב מלאתי שכי' הר"ש והר"ב בריש מסכת מקואות:
מפני שלא נתמלאו בכלי. פי' הר"ב דקתני הכי כדי לפסולן כו' אפי' צ"ל לקדש בחוך הגת כו'. ולא דמי למים שהמשיך
מן המעין לחצות צטלי קנים דגת וגבים לאו כלים נינהו. ואפי' קודם שהפסיקו :

ומה ענין זה לבאן דלא
חיירי אלא במקבל
טומאה. וזוהי למד
דמקבל טומאה הוי
למעין זה כמו כלי וכו'
היכי דככלי בטל עם
מעין ה"ל המקבל טומא'
מבטל עם מעין לכל
שאין גזיתו בטירה
הרי הוא ככלי וכו'
עם מעין ותשיב כשאוין
זוהו שכתב כמו
שהתבאר במקואות כלי
מבטל המעין. ומ"מ
הא דכתב דחשיבי
כשאוין לאו דוקא
דהעבירו ע"ג כלי נהו
דלאו כמשנן תשיב
פ"מ כשר במקוה כדתני
פ"ה דמקואות מ"ב.
ובעיקר הדיו להיותו
בטירה בעינן שכתב
הר"ב כאן אפי'
דמקוה כתיב ולפי'
מניה כל היות וכ"כ
הר"ש פ"ה דמקואות
מ"ג וכ"כ הר"ש פ"ד
דמקואות מ"ב ובתו"ט
שם ספ"ה. אבל דעת
הרמב"ם אין נראה כן
אלא כתב דין זה אלא
לענין מעין וכ"כ ב"ו
ס"ם ר"ח בשם הר"ש לא
והמרדכי דמקוה לא

דאפילו ליתן האפר על המים שנגת וגבא בעמנו נמי פסולין. וזרי בכס"ג עיקר פסולין הוא מדאיתן כלי. וכדאמתן ה :

(ה) וא"ת ענ"פ כה"ג ששכז בהן בחמת כלי. למה יפסלו. מי גרם גת וגבא מעלי קנים ואגוזים שירדו עליהם מים לתוך הכזיב דכשרים [וכמ"ד]. וה"ל כיון שכלו המים שנגת וגבא לתוך הכזיב אחאי פסולים. וי"ל התם לא נפסק הקלוח מהמעין עד שירד גת וגבא והרי מה"ט גם התם ששכזו בעלים ושכנן מהעלים לתוך הכזיב. ג"כ פסולים כמ"ל לפני' סו' כ"ד. ונ"ל עוד דמה"ט נקט תנא תרתי גת וגבא. דמזירע ומי הטאת. דלע"ג דנת נעשה בידי אדם. ומרוץ בפנים בקרשים. סדך עושין גת. דלחחר שחפרו הגומא בדרך. מהדקין קרשים או אכנים בשוליו ודפנותיו. וסידין אותן להיות כותלים להגומא. כדי שלא יבלע היין בקרקע. [פ"ג מ"ה לחבות]. אפ"ה לא מחשב כגלי שהי' הלש וחכרו בדרך. דשפיר מחשב כלי לקידוש [כפ"ה ל"ט] אע"ג דלעטין קבלת עומתה לא מחשב כלי [פס"ג מ"ה לחבות]. וקתני בור לרבותא דטבילת זכ. דלע"ג דגבא נעשה בידי שמים. ונמלא שהמים שכתובה הם תוך קרקע עולם כמעיקרא. אפ"ה מדנפסקו מהמעין לא מחשבין תו מים חיים :

הלכתא גבירתא כללא דפרקו

משנה א צריך שיבוא האפר להמים ע"י כח אדם בכוונה. הא נבשל מעצמו לשם או מתוך יד אדם שלא בכוונה. נפסלו המים. צריך שלא יפסיק השואב בין שאיבה לנתינת האפר בהמים. בשום עסק שא"צ להמים. ואפילו לכמות השפופרת שבו האפר. הרי עסק זה א"צ ל"ד ט זה. וכ"ש בהניף הדלת בינתיים. מיהו ברק זקף השפופרת בינתיים. יש חילוק. דבזקפה בארץ שהוא מעשה גדול מדצריך שהיו. נפסלו המים. אבל בזקפה בתוך ידו שהוא מעשה קל והשייה כוועמת. אף שהמעשה זו א"צ לקידוש זה. אפ"ה כשרים :

משנה ב אפר שנגע אפילו רק בצד א' ממנו במים כשרים. נפסל האפר מלקדש בו מים האחרים. אבל אפר הצבור ע"פ המים. קופה מלמעלה מהצבור מה שאינו לת ומקדש בו מים אחרים :

משנה ג כלי ריק שמונת תוך כלי שמילא. ונתמלא גם הפנימי מימיו המימות שבפנימי ובחיצוני מעורבין רק דרך פה צר של פנימי. משא"כ ב' כלים מלאים מים זה בצד זה. צריך שיהיו מעורבין כשהפ"ה. ספוג שמונת בכלי מים ששאב. לא נפסלו רק המים שבספוג מדאינו כלי. אבל

לא המים שבהכלי. אע"ג שגועים זב"ז מים שבספוג להמים שבכלי ולהכי קודם שיהא מהכלי ירוק המים מהכלי לאש לאש. כדי שלא יגע בהאזוב בהספוג. ויצאו מים פסולין לתוך הכשרים. או יזה ממים שבכלי בעוד שלא יצטרך ליגע בהאזוב בהספוג שבשיחמו המים מהספוג למימי הכלי יפסלו כולן :

משנה ד בשעת מלוי צריך שיבוא המים להכלי על מקום שאמקטין ואפילו מקטין רק מד"ס נפסלו. מיהו בירדו לתוך הכלי ע"ג כלי. אע"ג שהכלי מקטין. אפ"ה כיון שבתוך עצמו רשאי למלאות כשרים :

משנה ה מעין שהפנתו בין לתוך גומא שעשה בידים. ואפילו ריצף תוך הגומא בקרשים. בין שהפנתו למקום שעמוק כמבע ואח"כ הפסיק הקלוח מהמעין. המים שבגומת הללו פסולים לשבילת זבים. ולשחיית צפרים דמזירע לתוכן. ולקידוש מי חטאת. בין לשאוב משם בכלי. או לקדש בתוך הגומות. בין בצפרים הנ"ל או במי חטאת. פסולין בין כך או כך מדאינו מים חיים. וגם לא כלי :

פרה המשה שמלאו פרק ז

א חמשה מים על פו ט"ז ט"ז.

הלופי גרכאות

א לקדשן גדול וזכ"ט לקדשן או לקדשן קדוש אחר ונע"ל. לקדשן קדוש אחר נכס"ג בקדוש אחר.

אליהו רבה

א יחיד כ"ו ונמלך לקדשן כ"ו. אש"ס נמלך לקדשן קדוש אחר כ"ו. אש"ס א"ן כשר אלא אחרון שהראשונים מאנו נפסלו בעמיו האחרון שהא מלאכה בין מלוי הראשון מאנו לקדוש :

משנה אחרונה

פ"ז א חמשה שמלאו המים חיות נרס"י דהכית לשון נקבה: לקדשן חמשה קדושין. פי' לקדש כל הכית כפני עמנו: ינמלכו לקדשן קדוש אחר. פי' לערות שלשתן ככלי גדול ולקדש הכל

פרק ז א חמשה. לקדשן חמשה קדושין. כל חזית וחזית צפני עמנו: ונמלכו לקדשן קדוש אחד. לערות חמשתן בתוך כלי גדול ולקדש הכל בצד אהת: הרי בלן כשרים. דהואיל וכל אחד ממלא הכלי

שלו. אין כאן מלאכה פוסלת במים בין מלאוי להטלת האפר במים: היחוד שמלא חמשה חביות כו'. אין כשר אלא אחרון. שהמלאוי הראשון נפסל במלאכה שעשה כשמלא את השני קודם שנתן את האפר בראשון. וכן השני נפסל כשמלא את השלישי.

וכן כלם. ולא מתחלה היה ממלא ה' חביות זו אחר זו. או אפילו מאה חביות כדי לקדשן קדוש אחד. כגון שצריך להיות על כלים הרבה לא היו פסולים זה על זה וכו' כשרים. דהכל נחשבים מלאוי א'. אבל כשמלא מתחלה לשם חנושה קדושים.

כלן פסולין זה על זה מטעם מלאכה. שהיא פוסלת במים עד שיטיל האפר. הלכך אין כשר אלא אחרון: ונמלך

מלאכת שלמה צבת אחת כשרין. וכן נמי בתוספתא ר' יהודה: ר' יהודה אומר מלאה אדם חזית ממעין זה וחזית ממעין זה ונתן אותן בשוקת אלתא אין נריך למלאותו באלותו שוקת עמנו. גליון ה"ר

פ"ז א חמשה שמלאו המים חיות נרס"י דהכית לשון נקבה: לקדשן חמשה קדושין. פי' לקדש כל הכית כפני עמנו: ינמלכו לקדשן קדוש אחר. פי' לערות שלשתן ככלי גדול ולקדש הכל

להכלי הגדול. משום דכס"ג יהיה עירוב דלוי מפסוק ציון שאיבתו לקידושו. דעכ"פ כיון דהעירוב של הדלי הוא לזורך אותו דלו בעמנו. הו"ל כנמלך לטלמל הדלי ציון לזורך עמנו. ואינו מפסיק. ומש"ט ל"ל דאפילו שאבוס לקדשן קידוש א'. וכן עשו שערבו כל המים לתוך כלי אחד גדול. ואח"כ נמלכו לחלק המים. ולקדש כ"א לצד. אפ"ה כולן כשרין. ולא חזרינן כיון שכל המים מעורבין. וכשיחלקום שוב. הרי מה שנטעל כל אחד מעורב בו שלו ושל חביותו. ונמלא ציון שאיבת לוי

ע"כ. ומיהו בשעת המלוי המלאכה פוסלת לעולם כדפי' ספ"ד: ונמלכו לקדשן קידוש אחד. פי' הרב לערות חמשתן כו' ואפילו אחד מן הממלאין הוא המורה אין זו מלאכה כיון שלורך קידוש זה הוא. הרמב"ם רפ"ו מה"פ: או לקדשן קידוש אחד. אע"ג דחמשה חביות הם וכשנתן אפר בכל א' ממילא ה' חמשה קידושין והיכי משכחת לקדשן קידוש אחד. וי"ל דכשנולה להיות מכוין מיד השיב קידוש אחד ושני קידושין הם שצריך לאחד מיד ואחד לאחר זמן כמ"ש הרב לקמן שצריך להיות על כלים הרבה ואין לו כלי גדול למלאות בו מי חטאת ונריך חמשה כלים מ"מ השיב קידוש אחד: יחיד שמלא חמשה חביות. ובשעת המלוי כבר נפסלו כולם מן אחרונה

פ"ז א חמשה שמלאו המים חיות נרס"י דהכית לשון נקבה: לקדשן חמשה קדושין. פי' לקדש כל הכית כפני עמנו: ינמלכו לקדשן קדוש אחר. פי' לערות שלשתן ככלי גדול ולקדש הכל

פ"ז א חמשה שמלאו המים חיות נרס"י דהכית לשון נקבה: לקדשן חמשה קדושין. פי' לקדש כל הכית כפני עמנו: ינמלכו לקדשן קדוש אחר. פי' לערות שלשתן ככלי גדול ולקדש הכל

פ"ז א חמשה שמלאו המים חיות נרס"י דהכית לשון נקבה: לקדשן חמשה קדושין. פי' לקדש כל הכית כפני עמנו: ינמלכו לקדשן קדוש אחר. פי' לערות שלשתן ככלי גדול ולקדש הכל

פ"ז א חמשה שמלאו המים חיות נרס"י דהכית לשון נקבה: לקדשן חמשה קדושין. פי' לקדש כל הכית כפני עמנו: ינמלכו לקדשן קדוש אחר. פי' לערות שלשתן ככלי גדול ולקדש הכל

פ"ז א חמשה שמלאו המים חיות נרס"י דהכית לשון נקבה: לקדשן חמשה קדושין. פי' לקדש כל הכית כפני עמנו: ינמלכו לקדשן קדוש אחר. פי' לערות שלשתן ככלי גדול ולקדש הכל

פ"ז א חמשה שמלאו המים חיות נרס"י דהכית לשון נקבה: לקדשן חמשה קדושין. פי' לקדש כל הכית כפני עמנו: ינמלכו לקדשן קדוש אחר. פי' לערות שלשתן ככלי גדול ולקדש הכל

פ"ז א חמשה שמלאו המים חיות נרס"י דהכית לשון נקבה: לקדשן חמשה קדושין. פי' לקדש כל הכית כפני עמנו: ינמלכו לקדשן קדוש אחר. פי' לערות שלשתן ככלי גדול ולקדש הכל

פ"ז א חמשה שמלאו המים חיות נרס"י דהכית לשון נקבה: לקדשן חמשה קדושין. פי' לקדש כל הכית כפני עמנו: ינמלכו לקדשן קדוש אחר. פי' לערות שלשתן ככלי גדול ולקדש הכל

תוספות חדשים §

א בתוי"ט ד"ה ונמלך
כ"ו. האחרון כשר.
וכ"ג הא"ש. ומסיים כיון
דכשת המלוה ה"י דעתו
לקדש ה' קדושין. מ"ד
פסל האחרון את הראשון:

פרק ז א ונמלך לקדש קדוש אחד.

אין כשר אלא
אחרון [ה"ה] כשלא עשה כמו שנמלך
ולא עירן לתוך כלי אחד. ולא קחני
ירצה להמלך לא יועיל לו. אבל יתיחס
והרמב"ם העתיק המשנה כלשונה
בפ"ז הל' ה' ובהלכה ד' כתב בלא
נמלך שאין כשר אלא האחרון. ומ"ט
עליו הראב"ד בהלכה ד' ולשון
המשנה ונמלך לקדש קדוש אחד
והכ"מ כתב שלא הבין דבריו שזהו
בנמלך לקדש ה' קדושין. אני
אומר דלא כמר ולא כמר. דודאי
דדברי הכ"מ אין להבינם שא"א
לומר כדבריו. וגם דברי הראב"ד
אין שלשון המשנה העתיק בהלכה
ה' וזו שבה"ל ד' מדנפשי' שהולידה מן המשנה:
אין כשר אלא ז' קדושין. וזו שבה"ל ד'
אין כשר אלא ז' קדושין. וזו שבה"ל ד'
אין כשר אלא ז' קדושין.

ונמלך לקדש חמשה קדושין. שקדש זו לעמיה וזו לעמיה. אין
כשר אלא זו שקדש ראשון. לפי שקדוש ראשון חשיב מלאכה
לאחרים שהיו ממולאים ולא נתן לתוכה אפר. דעד שיתן את
האפר מלאכה פוסלת במים: אמר לאחד קדש לך את אלו.

היחיד שמלא חמשה חביות לקדש קדוש
אחד. ואמר לאחר קדש לך את
אלו. וקדשן האחד חמשה קדושים.
אין כשר אלא ראשון. דכיון שאמר
לו קדש לך ונתתן לו. נעשו שלו וכאלו
מלאין הוא והקדוש שקדש ראשון
נעשה מלאכה לפסול את האחרים:
אבל אם אמר קדש לי את אלו
בלו כשרים. שהמלא לא עשה
מלאכה. והמקדש אינו שלו כדי
שיפסלו

ה' וזו שבה"ל ד' מדנפשי' שהולידה מן המשנה:
אין כשר אלא ז' קדושין. וזו שבה"ל ד'
אין כשר אלא ז' קדושין. וזו שבה"ל ד'
אין כשר אלא ז' קדושין.

משנה אחרונה

האחרון ונמלך כב"ד
אם מקדשן קידוש אחד
הוא יועיל להכשירן
האחרים לו כב"ד שאין
כשר אלא אחריו ואם
יקדשן קידוש אחד
כשיערס לתוך כלי אחד
יפסלו כולן ומוטב שלא
יערס ויהא אחרון כשר:
קדש לי את אלו כולם
כשרים. פי'
הרב שהמקדש אינו שלו
כדי שיפסלו וכו'. וקשה
דתינוא בפ' הניזקין
דל"ג העושה מלאכה
בני העושה ובכרת
חטאת פטור מדיני
אדם והייב דדיוי שמים
ומשמע דפסלן א"ע פ'
שאינם שלו ואין לומר
דהתם בקדש לך למאי
דיני אדם איכא כיון
שסם שלו. והתו' כתבו
שם כיון דתינוא ליה
לעושה המלאכה פסלן
דהא נמי אחרכי מעובד
דומיא דשבד ע"כ.
וכ"ג הר"ש פ"ז
דללאים מ"ד. וה"ל
קשיא מחני' כיון דתינוא
ליה להאי לקדש המשע
קידושין אמאי כשרין.
ואפשר דהא קדשין
שארין לו קדש לי תלה
דעתו וזה שקדשן
קידושין שלא מדעת
הנותן לא כלום עבד.
ולא ידעתי אמאי
לא תירצו התוספות
היהא דעושה מלאכה
מיירי שיש לו בה
שותפות דככה"ג אמרי'
פ"ב דחולין דף מ"א
דאמר את שאינו שלו
ודיקא נמי דלומיא
דברת חטאת קתני וכל
לך שמרס ליה הרי הכעלים הסיוח דעתן שמיירתן וזה עושה מלאכה ג"כ הרי הסח הדעת ואין כאן שמירה ופסולין. אבל אמר קדש לי לא הסיוח הכעלים דעתן אלא
זה עושה מלאכה וברי גמורו בשמירת הכעלים ודמי להא דר"ם לקמן עשה אחד מהם מלאכה כשרים שסם ברשותו של שני וה"ל כיון דאמר קדש לי לא נפקי מרשותי.
והא

קדושין

ה' וזו שבה"ל ד' מדנפשי' שהולידה מן המשנה:
אין כשר אלא ז' קדושין. וזו שבה"ל ד'
אין כשר אלא ז' קדושין. וזו שבה"ל ד'
אין כשר אלא ז' קדושין.

קדושין ונמלך לקדש קדוש אחד. אין
כשר אלא אחרון ח'. לקדשן קדוש
אחד. ונמלך לקדש חמשה קדושין.
אין כשר אלא זה שקדש ראשון י'.
אמר לאחד קדש לך את אלו ז'. אין
כשר אלא ראשון י'. קדש לי את
אלו הרי כולם כשרים י'. ב הממלא
באחת

מלאכת שלמה

רע"ל ז"ל כגון שצריך להוות על כלים הרבה. או בחטונה. הרמב"ם:
באחת

ה' וזו שבה"ל ד' מדנפשי' שהולידה מן המשנה:
אין כשר אלא ז' קדושין. וזו שבה"ל ד'
אין כשר אלא ז' קדושין. וזו שבה"ל ד'
אין כשר אלא ז' קדושין.

תפארת יבין

לוי לקידושו מספיק העסק שמתעסק עם מים של חבירו
שמעורב בדלו. ליתא. דכיון ששאבו ע"ד לערבן. הו"ל לכ"א
כל המעורב שנטל בדלו כאלו הם שלו ואינו מספיק (א):
(ו) ר"ל שסיו דעתו תחלה לקדש כל חבית בפ"ע: (ז) ח"ע פ'
שנמלך וכו': (ח) דהרי מיד ששאב לקדש ה' קידושין. הו"ל כל
שחיבה מלאכה בפ"ע. ונמלא שמפסיק לקדש ה' האחרונים בין
מלוי הראשונים לשימות האפר בהן. ונפסלו כל הדלויות
ראשונות. דאע"ג דחזר ונמלך לערב כל הדלויות בכלי אחד.
עכ"פ כבר נפסלו כששאבן. אבל חבית האחרון כשר. ורשאי
ליתן לתוכו האפר מיד דהרי לא הפסיק שום עסק אחר שאיט
מחבית זה. בין שחיבה האחרון לשימות האפר בתוכו. מיהו אם
קודם שקידש האחרון קידש א' מהחביות הראשונות. אז גם
האחרון נפסל. דהרי הפסיק בין מילוי של אחרון לקידוש שלו
בקידוש שאיט שלו. וכ"כ אם עירב כולן יחד. בין קודם שקידש
האחרון או אח"כ. נפסלו כולן. דהרי עכ"פ מעורבין מים
פסולין עם מים כשרין [ולקמן ר"ע]. אבל ברש"א שכולן כשרין.
בין שערבן או לא, כולן כשרין: (ט) ששאב ה' חביות על דעת
לערבן יחד קודם קידושן וא"כ לא נפסלה כל א' בשחיבת
חברתה. דאע"ג ששאבן זא"ז. עכ"פ מדהתכוון בשעת שחיבתן
לערבן יחד מחשבו כולן כמלוי א'. ואם באמת היה מערבן
כאשר חשב בתחלה. וקידש כל המים בקידוש א'. היו כולן
כשרין. אבל הכא מיירי שחזר ונמלך ולא ערבן. אלא רוצה
לקדש כל חבית בפ"ע: (י) יהא אחיה מהן שיחיה. הוא לבדו
כשר. אבל אותן שקידש אח"כ נפסלו. דהרי הפסיק הקידוש
הכשר הזה בין מלויין לקידוש שלהם: (יא) לסיפא קאי. דהיינו
יחיד שמילא כמה חביות, ע"ד לערבן ולקדשן קידוש א' ועדיין
לא ערבן. ואמר בניו בניו לך וכו'. וקידשן האחר חמשה
קידושין: (יב) דמדו"ל קדש לך את אלו. הו"ל כאלו מלאין
האחר ע"ד לקדשן קידוש א'. ונמלך אח"כ לקדש כל א' בפ"ע
וכלעיל: (יג) דהרי הממלא לא הפסיק. והמקדש אין שלו
שיפסלוו בהקידוש של כל א' בין מלוי לקידוש של חברתה (ב).
מיהו דוקא שמילאן לקדשן קידוש א'. אבל צנוגא דרישא
דסייע

בועז

פ"ז (א) וא"ת והרי אמרינן [בפסחים ד"ב] מים חיים אל כלי
שהתא חיותו ככלי. ופירש"י שלא ימלאו ככלי זה ויערין
בכלי אחר. וא"כ היכי קאמר הכא כבודה ממני' ונמלך. הרי על כרחך
צריך לקדשן בחוזה כלי ששאבן. ואפילו את"ל דהתם דוקא במילא
ע"ד לקדש ככלי הראשון. לא יקדש ככלי אחר. אבל בנתכוון בתחלה
לשאוב ככלי זה ולערן כליו אחר ולקדש שם שרי. לא יתיישב בזה רק
מניעתא וסיפא אבל לא רישא במילוי ה' חביות לקדש כל חבית לבד.
והאיך יהי' כשר כשערבם אח"כ. אלא כ"ל דכיון דרק מעלה בעלמא
הוא. וכדמסיק התם להכי רק לכתחלה צריך כך אבל בדיעבד אינו
מעכב. והא דקאמר הכא כשר. לאו סיהא מותר וכשר לקדשן. אלא
דאם קידש המים בדיעבד כשר הקידוש ולא נפסלו המים. אמנם
הרמב"ם לא הביא דין זה שצווחו כלי שמילא יהא צריך לקדש [עייין
בה"ל פרה פ"ג]. וע"כ דקמחא משום דכ"ש [סוטה דפו"ב] לא קאמר
אלא ותינוא שהתא חיותו ככלי. ש"מ דבאמת במקדש לא מלרכינן בן.
והא דמיתתי רבא סיועתא מניה בסוגיא דפסחים. לאו מדקי"ל בן. אלא
מדאשכחן גמי חנא דמלך דכר למנוח משום מעלה אף שאינו מהויב
מדינא. וא"כ הא דקאמר במשנתנו כשר. היינו דכשר לקדש המים
לכתחלה. ורבעתו"ם [יומא מג"א ד"ה הכל] פירשו מלת ונתן עליו
מים. ר"ל בשבילו. ותמה מהרש"ל בסוגיא דסוטה [ספ] וכו' שנטלם
מהם מה דרשין בש"ס מלת עליו דהיינו לערבן. ובמחבר"כ כפי
הנראה חשב מהרש"א דמ"ס רבעתו"ם בשבילו היינו בשביל המנוח.
אבל אין הדבר כן. ורבעתו"ם ח"ו לא נעלם מהן ש"ס ערוך. אלא
רצו להסביר יפה דרשת חז"ל האיך ילפו ממתת עליו דהיינו לערבן.
להכי כתבו דה"ק הש"ס ונתן עליו בשביל האפר שזכר בקרא הסמוך
לו למעלה. בשביל האפר הזה שירצה לערבן אח"כ במים. יתן מים
חיים בכלי תחלה. ואשכנחא בדוכתי קובא מלת על שכונתו בשביל.
כמו על הנער ועל אמתך. על הנכרה אשר זכרו חז"ל. על בני הנד
לו כי זורה הוא. על עובס את תורתו. ועוד הרבה. ועיין עוד
ברתו"ם [תמורה פ"א מ"ה] שגם הוא החפלא על רבעתו"ם הג"ל. וה'
הנני לקיים דבריהם כראי מולק:

(ב) וא"ת עכ"פ מדעשאו שליו לקדש הרי גלווח של אדם כמותו.
ולואו כאלו הפסיק הממלא בעלמו. וי"ל דדוקא דבדר שצריך
שיעשה האדם בעלמו. אמרינן שליו של אדם כמותו. אבל הכא הרי
גם במקדש אחר מימי הממלא כלי ידעתי. המים מקודשין. וכמשמע
במשנה ג'. בכה"ג לא אמרינן שלוחו של אדם כמותו. תדע דוכי ס"ד
דבשלא

הוא

ר' עובדיה מברטנורה פרה חמשה שמלאו ברכו תוספות יום טוב קיד

ציונים

הקדש על פניו
הקדש על פניו

שיפסלו על ידו: ב ועשה מלאכה בידו אחת. פסול המלוי מצעם מלאכה: לו ולאחר. (כו' כחמת) שניהם פסולים. דכיון דלחרי גברא קא ממלא נחשב החמת מלאכה לחבירו: בין לו בין לאחר. דלע"פ שאין המים שלו. פוסלן במלאכה שבשעת מלאו: ג אם לו פסול. אם הקדוש שלו פסול. דשמא המלאכה קדמה לקדוש ונפסלו המים: ואם לאחר. הוא הקדוש: כשר. שהרי בעל המים לא עשה מלאכה: דמקדש לו ולאחר. שניהם כחמת. ח"ל קדש לחבירו קודם שלו שלו פסול דקדוש של חברו נחשב מלאכה לפסול

ב באחת ידו. ועושה מלאכה באחת ידו. הממלא לו ולאחר יו. או שמלא לשנים באחת. שניהן פסולין. שהמלאכה פוסלת במלוי בין לו בין לאחריו): ג המקדש באחת ידו ועושה מלאכה באחת ידו. אם לו פסול יו. ואם לאחר יו) כשר יו. המקדש לו ולאחר שלו

ג המקדש לו ולאחר. פי' הר"ז ושניהם כחמת ח"ל קדש לחבירו קודם שלו. וכ"כ הר"ע ולא"ל לא סלקא האי דכתב הר"ב וכ"כ הר"ע חס לו פסול דשמא המלאכה קדמה לקדוש ולא"ל ודאי קדמה צעיון. וכן גם דעת הרמב"ם כגראה מלשונו שבפירושו. וכ"כ הכ"מ בפ"ח מה"פ [ה"ג] שהרמב"ם לא תלה הטעם בשמא כי התחלת ההשקלות ודאי יהיה קודם ומאז תשוב מלאכה לפסול:

משה אהרונה
והא דתנן לקמן מ"י המוסר מימיו לטהור כשרין ופי' הרב ע"ה שאם עשה השומר מלאכה פסולין. התם שמסרן לשמור נפקי מרשות בעלים לענין שמירה והכא מסרן לקדש ולא נפקי מרשות בעלים לשמירה:

חלל

היסח הדעת חוץ מן העושה מלאכה בנוף המים ובנוף האפר שנפסלין אפילו לא הסיח דעתו מהן מ"ט כחלחה של פרה שהמלאכה פוסלת בה ויש לה שורש וכו' ע"פ:
ג באחת ידו. ספיר עפי הוה לן למיתני הכא וגם במתני' דלעיל בידו אחת

מלאכת שלמה

ב בין לו בין לאחר. דלע"פ שאין מלאכת הקדוש פוסלת במים של אחר כיון שהוא ממלא המים פוסלן במלאכה אפילו הן של אחר. הרא"ש ז"ל. ועיין ע"ה בהשגות פ"ו שהוא סובר שלא משום מלאכה הוא נפסל אלא משום היסח הדעת שהוא שרש פיסול המלאכה והוא נקרא על שמה וכל מקום שתמצא פיסול ע"ש מלאכה לא התלה אותו אלא על

יבין תפארת ישראל בועז

דחיינו צמילתן לקדש ה' קידושין. ואחר לאחר לקדש. בין שאל' קדש לי או שאל' קדש לך. הדין הוא כצביטא. דאין כשר אלא אחריון. דהאחרים כבר נפסלו משעת שאיבת חברתה של אחריה: יו) כחמת ואף ששניהן לחטאת. כל שאינו בזה אחר זה אפילו צבת אחת אינו [בקידישין ג"א]. ולא זו אף זו קתני: יו) ר"ל אם המים הם של המקדש ששאבן הוא או אחר לזכרו: יז) דשמא נעשה המלאכה קודם קידוש ונפסלו המים ואי נעשו שניהן כחמת ממש. הרי כל מה שאינו בזה"ל אפילו צבת אחת אינו [בקידישין דמ"א]. והרי הכא נמי אם היה המלאכה קודמת לקידוש הרי הוה המים נפסלים. מיהו כיון שכל הפסוק מלאכה בין מלוי לקידוש נפסל רק משום היסח הדעת משמירת המים. לפיכך אם יש זומר להמים בשעה שעשה זה מלאכה. מותר לקדש המים [הג"ה פיק' ח' משפ"ג]. ואפילו עשה מלאכה עם המילוי והקידוש ביחד: יו) ר"ל ואם המים הן של אחר. ואפי' אותו אחר ח"ל לזה שיקדש לו המים: יח) דהרי בעל המים לא עשה מלאכה. שהרי הוא היה הממלא. דרק הממלא פוסל המים בשפסוק במלאכה או בשעשה המלאכה עם השאיבה. אף בממלא לאחר [ולעיל מ"ז]. וכ"כ השומר פוסלן במלאכה טובת הגאה דצבירים וכדומה. לפיכך ה"ל כמילא או שומרן לעלמו. לקדש. עכ"פ מדאין המים של המקדש אין מלאכהו פוסלת המים. [כינוח דע"ג]. דדוקא בשעה דבר שאל' רטון אדם. אלא אפילו נעשה מעלמו נאסר. אז חוסר גם מה שאינו. כמותן חלב לתוך

מלאכה שאחר המילוי לאחרים נמי יפסול הוא והוה כשלו. אבל נלע"ד הטעם דבשעת המילוי פוסלת אף לאחר שעדיין לא זכה בהן האחר אפילו אומר שממלא לנורך אחר ואפילו אחר לו האחר מלא לי יכול זה לחזור בשעת המילוי לומר לעלמי אמי ממלא דגבי מניחה לחבירו קי"ל בח"מ סי' ר"ס' דלחזור שהנבירה לחבירו וכה חברו וקודם שהגביהו יכול לחזור בו ולומר לעלמי אמי מניחה וה"ל לא נקח עד אחר שתמלאו ובשעת המילוי היו של הממלא שבירו ליתגון לעלמו. אבל אחר שתמלאו וכה בהן חברו לא יכול זה לפוסלן: והא דהממלא לו ולאחר או לשנים כחמת פסולין מיירי שממלא לנורך שני קידושין אבל לקדשן קידוש אחד אין כאן פסול דלאחרים לא גרע מלעלמו דלקדשן קידוש אחד כשר כדאמר' בר"פ:

ג המקדש לו ולאחר. פי' הרב שניהם כחמת ח"ל של חברו קודם כו' ור"ל דבמתני' אין הכרע ויש לפרש זה או זה. ומיהו לדינא לא פליגי דלכ"פ מספק נמי פסול דספק דלוייתא הוא. ומ"ט הרמב"ם דודאי השתדלות קודם. אין כוונתו דמספק לא פסלינו. אבל ר"ל דהכא לא משכחת ספק דשיקר הקידוש אינו אלא רגע וזו שנוגע האפר במים ובזו הרגע ח"ל שיתחדש לו מלאכה ח"ל השתדל בה מקודם והשתדלות היא מלאכה. ודברי תו"ש אין מחורין: לו ולאחר. בשני כלום איירי דבכלי אחד לא שייך שלו פסול ושל אחר כשר דהכל מעורב. ומיירי נמי לשני קידושין דאי לקידוש אחד להוות מהן מיד אין פסולין וע"ל דחשיב הכל אחד כמ"ט הרב בר"פ. ומיהו כ"ל דכשני אנשים לא משכחת כלל לקידוש אחד בשני כלים אף דכתיב אחד בשני קודם אחד בשני אנשים ז"ל:

מד

ר' עובדיה מברטנורה פרה חמשה שמלאו פרק ז תוספות יום טוב קיט

ציונים

ו המוליד פניו ע"פ ה"ח
זה הלך וכו' ע"פ ר"ב
כע"פ ק"ב ד"ה תלמוד יעני
פ' ו' זה הלך

ז המבנין פניו ע"פ ה"ח
הלופי גרסאות
ז המבנין במשנה לח"ה פ"ג
פ' ו' זה הלך
כע"פ ו' זה הלך
משנה אחרונה

הוי . וכן כ"ג דב"ח
מ"י . והכא שפ"ל א"ס
נתן של חטאת לחזרויו
מקום שנתן עיניו יותר
על שלו שלפניו והוי
היסח הדעת והלך א"ס
שניהם של חטאת
שלאחריו נתי כשר
שאינו מסיח דעתו
מהטעם . והיינו שכתב
ה"ר"ב מפני שאפשר
לשמור על חזרויו אגב
שלפניו . ואף לפרשים
דגרסי מפני ש"א"ל כ"ל
לחזרויו נתי שמירה
מיקרי דל"ב אפילו
ש"א"ל לא הוה שריין
ליה דמדרשויהו ה"ה
דכתיב למשמרת . ולא
כתיב"ט שכתב לחזרויו
לאו שמירה היא כלל
ואינו נכון .
הוי שניהם של חטאת
ולגורן קידוש אחד
דאי לני קידושין א"ס
מילאן בזה אחר זה
הראשון פסול וא"ס בבת
אחת שניהם פסולין
קדלעיל :

ו המוליד את החבל
בירו . הא דהני בירו
לפוקי א"ס זרק החבל
מרוק לבית הבעלים
אפילו שלא לדרכו כשר
כיון שלא נתעבב הוי
כמו לדרכו :

ושלא לדרכו פסול .
נ"ל
במוליד החבל אכל א"ס
אין בידו הכל וה"י לו
דך קרה והלך בארוב'
אע"פ שזהו שלא לדרכו
לקמן מ"ט א"ס עמד
אפילו כדבר שאינו
משום מלאכה פסול .
היינו שעוסק בדבר אחר
אע"פ שאינה מלאכה
כגון הורה הוראה
והר"ה את הדרך לחסך
דעת' אכל ש"אין לו
עסק אחר אפילו נתעבב
כשר . דאלת"ה א"ס
הלך בפסיעות קרות
עקב בלד גודל שנתעבב
נתי יומא דפסול :

ז וא"ס כנוו באחרונה
פסול . ה"י
משום שנתעבב בה
לפ"י נראה דר' יוסי
דאמר

פירש הר"ב כדי לעשות זכון שמירה מעולה . ותמיהני למאי
אילעריך למימר שמירה מעולה . והא לחזרויו לאו שמירה כלל
היא . ועד כאן לא הוי שמירה בלאחריו . אלא כשיש גם כן
לפניו . והואיל ומסיק חדשתי בשלפניו . כמ"ס הר"ב לקמן .

והר"ס שכתב שמירה מעולה . איהו
לא פ"י לקמן דהואיל ומסיק חדשתי .
אלא כיון ש"א"ל בענין אחר . ומש"ה
כתב כאן ולכתחלה בענין שמירה
מעולה . וכך מסיים . וא"ס נתן של
חטאת לחזרויו פסול . אע"ג דלאחריו
נתי שמירה היא . מדמכשירי
בשניהם של חטאת . מ"מ כיון דאפשר
לעשות שמירה מעולה ולא עבדי
פסול . ע"כ :

מפני ש"א . והר"ב העתיק שאפשר . וכן הוא בס"א .

אבל הר"ס כתב נראה דגרסין שאי אפשר וכן העתיק
הרמב"ם . ופירש שאי אפשר לו אלא שישים אחד נכחו . ואחד
מאחריו . ועיין בר"פ דלעיל :

ז זה הלך . פ"י הר"ב על דבר זה . היינו שלא כדרכו . כמ"ס במשנה דלקמן :

ז המבנין . פירש הר"ב לשון הדר"ה דכנתא * (שכתבתי
בפ"ג דחולין משנה א' ושם פירשתי) ובריש
והר"ס כתב לשתי הלשונות ומסיים בפרק אלו טרפות . ור"ל
אבל היפך בזה טרפה . דכתיב
ש"ס נהפך אחת מהן אינו יכול לחיות . ופירש"י כונניות לשון וא"ס
כנו

מלאכת שלמה

ע"כ . והר"ב ד"ל ע"ל דכלל הני הוי טעמא משום היסח הדעת כדכתיבנא :
ז זה הלך ליבנה . אשלא כדרכו ק"י :
ז המבנין את החבל על יד על יד גרסי' :
וא"ס כנוו באחרונה . פ"י הרמב"ם ז"ל א"ס שא"ס והשליך החבל בארץ עד
שהעלה הדלי ואח"כ שב וקבץ החבל בירו חלק חלק פסול שהוא
לקח

לאחריו פסול . דכתיב למשמרת למי נדה . בזמן שהן שמורין
הן מי נדה . בזמן שאינן שמורין אינן מי נדה : היו שניהן של
חטאת וכו' . דהואיל ומסיק חדשתי בשלפניו . מוכר נמי בשל
אחריו . והיינו מפני שאפשר . כלומר אפשר לשמור שלאחריו
אגב שלפניו : המוליד את החבל

בידו לדרכו . לאחר שמלא את הדלי
בחבל החזיר את החבל לבעלים :
לדרכו . שלא הוצרך לעקם או להרחיב
את דרכו אלא לפי הלוכו מלא בעל
החבל והחזיר לו את שלו . אין זו
מלאכה וכשר המלאה : שלא לדרכו
שעקם את דרכו כדי להחזיר החבל .
מלאכה היא ופסול : זה הלך . כלומר
על דבר זה הלך חכם אחד לשאל
מחכמי יבנה . הן סנהדרי גדולה
שגלו שם : הוראת שעה . טעם

הדחק היה . הא לאו הכי לא : המבנין את החבל . דרך
משלשלי הדלי למלאות מים כשמעלה את הדלי מסבב את
החבל בידו כמין טבעת שלא יהא נגרר לארץ . ומכנין לשון
הדר"ה דכנתא . וא"ס בדרך העלאת הדלי מכנין על יד על
יד טורח העלאת היא . ואין זו מלאכה וכשר המלוי . וא"ס
באחרונה לאחר שהעלה כנו . טעם מלאכה ופסול :
לזה

פרק ד' דמכשירין כתב מלשון הוא עשך ויכוונך (דברים לב) .
בדף כ"ו אפיסקא דילאו בני מעשה . אמר רב שמואל בר יוחנן
הוא עשך ויכוונך . מלמד שברא הקב"ה כונניות באדם . שא"ס
נהפך אחת מהן אינו יכול לחיות . ופירש"י כונניות לשון וא"ס
כנו

תפארת ישראל

יהא שזכר מותר . הרמב"ם ז"ל . וכתב מהר"ק ז"ל שם פ"ח
טימן ו' ואין להקשות גם קדוש הוא שכבר מה שקדש לו חזירו
דשאי התם דבעש שקדש לא נתן לו דבר אע"פ שאמר לתת לו לא
מיקרי עושה בשכר ומאחר שהקדוש בהכשר אינו חוזר ופסול כשיחזר לו
וכ"ס שכוין שהקדוש השני פסול נמלא שלא פשה לו כלום ואין כאן שבר

יבין

עמיהן . דעכ"פ הרי און מרבה הדרך עבורן . ועוד הרי אי אפשר
לישא הכד האחד של חטאת בחסל . א"ס לא יתלה דבר א'
בגדו בלד השני . נמלא שמשא מימיו נכריים למשא מי חטאת
(הר"ס) : (ב) דלמשמרת למי חטאת כתיב . וכשהן לחזרויו .
א"ל שלא יסיה דעתו מהן : (ג) ר"ל ע"י אוחו שלפניו אפשר לו
שלא יסיה דעתו גם מאוחו שלאחריו . דע"י שמור אוחו
שלפניו . זוכר תמיד שגם לאחריו יש מי חטאת ואינו מסיח
דעתו מהן . ואי גרסינן שאי אפשר . נתי ה"פ . דר"ל ש"א
שיסיה דעתו [ועיין ופ"י ס"א] : (ד) כיון מלוי לקידוש והלך
להחזיר החבל שהשאלו לו . לללות בו בדלי . התי חטאת :
(ה) שכשהלך לדרכו להחזיר התי חטאת מהמעין . והלך עמו
החבל והחזירו לבעלו כשפגע בו . כשר . שאין הולכת החבל
משא . וגם החזרת החבל אינה מלאכה . שיחשבו הפסק כיון
המעין לקידוש . מדאין בזה שיהיו : (ו) שיעקם עבור זה הדרך
כדי להחזיר החבל . שהיולך זה מלאכה היא : (ז) ר"ל שאלת
דיו זה נעלה ליבנה לפני הסנהדרין שישוב שם סמוך לחורבן
ולחזרויו [גמ"ס א"א ועיין ט"ז] . ולא שאירע כך . ושאלו א"ס המים
כשרים או פסולין . או שכבר הוזה מהן . ושאלו א"ס המים
טעור או עמא . דלא יעלה על הדעת שיעמדו המים טעם
שלמה ולא יפסדו . או שיניחו את המזוזה שנה שלמה עומד
בעומתא . ולא יוזהו ממים אחרים המלווין בכל גבול ישראל .

לדבריו

פרה חמישה שמלאו פרק ז תוספות יום טוב קבא

תוספות הרשים

לומר אפילו ע"מ לגדור לא חביב מלאכה וכשר המלאהו :
 האוכל על מנת לקצות . לאחר שמלא המים קודם שיקדם .
 היה מלקט לחאנים ע"מ ליבשן לעשות מכן גרוגרות . ולאחר
 לקיטמן אכלן . אין המחשבה שהיה רונה לעשותן קליעות פוסלת
 במים . אלא הרי הוא כאילו לקט
 לאכול שאינו פוסל . ומיח דפירין על
 מנת לגדור . שאין המחשבה שהוא
 חושב לגדור . פוסלת עד שיגדור .
 הכא

לכפאה כו' : ואם גדר פסול . ואשמועינן דאע"ג ללא חידוש
 כלום אלא עשהו כבתולה . מלאכה היא ופסול . ג"ל מהר"ם :
האובר ע"מ לקצות . פי' אר"צ לאחר שמלא כו' היה מלקט
 בתאנים ע"מ ליבשן כו' ולאחר לקיטמן אכלן כו'
 ודוק לפרש כן . דאופכא ה"ל למתני
 ע"מ לקצות ואכל . אבל הרמב"ם
 כתב אס קלה פירות לאכול אע"פ
 שכונתו להקנות השאר כשרים . ואם
 הקלה קודם מכן האפר . פסול :

אליהו רבה

יב ואב גדר פסול .
 תניא בתוספתא רבי
 יוסי אומר הסורן ע"מ
 לגדור והתנה עמו אשפי'
 שגדר כשר וכן היה רבי
 יוסי אומר האוכל על מנת
 לקצות והתנה עמו אשפי'
 שקלה כשר . כלומר אם
 התנה עמו שאינו מניח לו
 לפרוק אלא אפי' יגדור
 חיפק אשפי' שגדר כשר
 שהוא לפרוק חציפת שאם לא
 יגדור מיד לא יניח
 לפרוק ולא יוכל לפרוק וכן
 התנה עמו שלא לאכול עד
 שיקנה מיד אשפי' שקלה
 מיד כשר שאם לא יקנה
 לא יניח לאכול ואכילה
 לפרוק חציפת תבט שוא
 מתחוק בחבילה וטעם
 המים שאם יעבד יחוש
 ולא יוכל לשאת המים :

משנה אחרונה

נורח מילוי פסל . אבל
 הכא המשעה שהוא
 הפריה היו לנורח מילוי
 אשפי' שמערב בה
 מחשבה אחרת לגדור
 עירוב מחשבה לא פסלה
 כדפי' במ"ח : ואם גדר
 פסול . מ"ט מהר"ם
 אפילו גדר כבתולה .
 לא בכנתי מאי אפי'
 ומאי ס"ד דבעי
 חידוש . ויש לפרש דפרוך
 ע"מ לגדור שפרך גדר
 של חדרו והתנה עמו
 ע"מ לגדור והתנה עמו
 הגדירה היו ג"כ נורח
 למילוי דא"כ לא הו'
 מניחו לפרוק קמ"ל
 דאפי' אם גדר פסול
 שהי' לו לגדור אחר
 הקידוש ואפשר דאפילו
 התנה עמו שיגדור מיד
 פסול וגורה אפילו לא
 התנו כדפי' במתני'
 לעיל וה"ג מפרש
 שיפא האוכל ע"מ
 לקצות אס קלה פסול
 והיינו משום דכיו
 הדתה הי' יכול לעשותו
 אחר הקידוש . וכן משמע
 בתוספתא דא"כ יוסי
 אס התנה אשפי' שקלה
 כשר ואשפי' שגדר
 כשר . ונראה דר"י

בצל הגדר נח היה מניחו כפרוך הגדר אפי' יחזור כשר דהרי
 הגדירה נורח מי העלת היא שלא היה יכול לעבור בענין אחר וכן
 אומר היה ר' יוסי אס האכילו חבירו ע"מ לקצות כשר שררי הקלה
 נורח מי העלת הוא שמתחוק באכילה לישא מי העלת ע"כ מהר"ם ז"ל :

מלאכת שלמה

דלי שלו אף כלא ועזור לו חבירו . ואשפי' התנה עם חבירו כך .
 כדי להקל לו המעשה של ההגבהה . אפי' מדהתנו שנייה שניה כשרין .
 וי"ל התם מלוי וקידוש אס דברים עקריים למי חטאת . אפי' בלעדן .
 לפיכך לא מחשב כל א' עפל למי חטאת של חבירו . דנימא שיהי' זה
 או זה כאילו הוא דבר הנטפל לנורח המי חטאת של חבירו וכדלמרינן
 [ובחיים דג"א] דמינה מחריב בה . אבל הכא הנכחה הדלי ונטילת הקן
 אינו דבר הנטפל בכל מי חטאת . לפיכך מחשב ספיר מלאכה זו שעשה
 לחבירו כעפל למי חטאת של עממו . וכאילו המלאכה שעשה לחבירו
 נכרך הוא למי חטאת של עממו . ולא חביב הפסק . ודר"ש והר"ם
 והר"ב . כפי הנראה ראו להשתמר מהקושיה שהקשינו . ולכן פירשו דאם
 התנו ביניהן דקאמר ר' יוסי . היינו שאמר כל א' לחבירו . בטעם
 שאעשה מלאכתך יהי' ר' יוסי . ודבר ברשותך . וכוונת רבותיו שח"ל יהי' או
 חבירו שומר ב' הדללים . וזה תמוה . דמלכד דעיקר חסר מן השפר .
 הדעמדה ברבות לא נזכר כלל במשנתו . קשה נמי א"כ היך פליג
 ת"ק אהך . דהרי כתיב שומר הדללים . לכו"ע מותר הממלא לעשות מלאכה
 [בכרמ"ס ס"ח חטאת] . ובפרך תמוה ע"י חיריין שבת במלאכה
 כ' יוסי בזה . והרי קיימא לן כן . ודוק לומר דלת"ק כיון דשומר ב'
 הדללים בידד שמירת דלי של חבירו מחשב מלאכה בין מלוי ומימי
 לקידוש . ליתא דשמירה אינה מלאכה . ותו ל"ל הנכחה ונטילת קן
 דנקט . לנפלו בשמירת ב' דללים שלו ושל חבירו . וגם בל"ז קשה לחלק בין
 ב' דללים ששניהן שלו . דלמרינן שאפשר לשמרן וכמשה ה' . ודא' שו'
 חנה מלאכה ממהו מקלקל . ותוסהני למשמע מדבריו אלה דאפילו לא
 רוק אדרבה מדהתכוון לעשות לו דרך . סד"א דנפסלים המים עי"ז . מדהוא
 ע"מ לגדור כוונתו ע"י חיריין דכל מקלקל לא מחשב בשבת מלאכה והרי כל
 ע"מ לגדור כוונתו ע"י חיריין דכל מקלקל לא מחשב בשבת מלאכה והרי כל
 ע"מ לגדור כוונתו ע"י חיריין דכל מקלקל לא מחשב בשבת מלאכה והרי כל
 ע"מ לגדור כוונתו ע"י חיריין דכל מקלקל לא מחשב בשבת מלאכה והרי כל

תפארת ישראל

ע"מ לגדור . דהיינו לתקן אה"כ . דהוא רק גורם דגורם
 להמלוי : עו דהרי הפרייה הי' לנורח המלוי (ו) : עו
 דהרי בין המלוי לקידוש הפסקים עם הגידור שה"ל כלל
 להמלוי . והא קמ"ל דאע"ג דעל דעת הגידור פרך . וגלגא כן
 לא הי' פורך . אפי' לא אמרינן הגידור מחשב כנורח הפרייה
 ולמחר"ס שהביא רבינו תוספות יום טוב . הא קא משמע לן
 אע"ג שאינה מלאכה חדשה . שגדר היא גדר . אפי' פוסל .
 וי"ל פסוק דהוא הדין בהשלק האכנים למקום השתמרו
 ומתכוון שלא יבדו . נמי פסול . וכשלקח תתן המוקלה שבביל
 שלא יבדו דפסול וכשלקח פרקין [ולא היה כהוה גוים . מהי יביל
 לרקון במקומו] : ע"כ . שלא הניחו חבירו לאכול עד שקבל עליו
 לקנות לו תאני . דהיינו לשמורן במקום שיתבטו : פ' דאף דבעל
 התאניה לא התכוון להאכילו כדי שיתחוק לתלוי . רק כדי
 שיעשה מלאכתו לקצות תאניו . אפילו הכי כיון דעל כל פנים
 הממלא התכוון להפיק רעבונו . עי"ז מתמלא יתחוק לתלוי .
 ובכא נמי מיירי שהתאנים נשמרו לאכלן לטעמי מי העלת .
 דא"כ מיד שנגע בהן טומאיתו . וכמ"ס בס"ד לעול סו' מ' (ז) :
 (א) בין מלוי לקידוש : (ב) ל"ל דקמ"ל רישא בפרוך על מנת
 לגדור

ע"מ לגדור . דהיינו לתקן אה"כ . דהוא רק גורם דגורם
 להמלוי : עו דהרי הפרייה הי' לנורח המלוי (ו) : עו
 דהרי בין המלוי לקידוש הפסקים עם הגידור שה"ל כלל
 להמלוי . והא קמ"ל דאע"ג דעל דעת הגידור פרך . וגלגא כן
 לא הי' פורך . אפי' לא אמרינן הגידור מחשב כנורח הפרייה
 ולמחר"ס שהביא רבינו תוספות יום טוב . הא קא משמע לן
 אע"ג שאינה מלאכה חדשה . שגדר היא גדר . אפי' פוסל .
 וי"ל פסוק דהוא הדין בהשלק האכנים למקום השתמרו
 ומתכוון שלא יבדו . נמי פסול . וכשלקח תתן המוקלה שבביל
 שלא יבדו דפסול וכשלקח פרקין [ולא היה כהוה גוים . מהי יביל
 לרקון במקומו] : ע"כ . שלא הניחו חבירו לאכול עד שקבל עליו
 לקנות לו תאני . דהיינו לשמורן במקום שיתבטו : פ' דאף דבעל
 התאניה לא התכוון להאכילו כדי שיתחוק לתלוי . רק כדי
 שיעשה מלאכתו לקצות תאניו . אפילו הכי כיון דעל כל פנים
 הממלא התכוון להפיק רעבונו . עי"ז מתמלא יתחוק לתלוי .
 ובכא נמי מיירי שהתאנים נשמרו לאכלן לטעמי מי העלת .
 דא"כ מיד שנגע בהן טומאיתו . וכמ"ס בס"ד לעול סו' מ' (ז) :
 (א) בין מלוי לקידוש : (ב) ל"ל דקמ"ל רישא בפרוך על מנת
 לגדור

תפארת ישראל

הב"ב של חבירו . ונמא אה"כ לשמרן : (ז) וב"ש רתוי"ס דפרייה
 התכוון כפרייתו זו לתקן לו דרך להביא המים . ג"כ כשרים . ורק אדרבה
 מתקן עי"ז . ואפי' כשרים . מדעשה רק לנורח המים . וזה תמוה דלשו
 פסול מלאכה במים הוא רק משום היסח הדעת בשעת עסקו . וא"כ מה לי אס
 דרך וכך בטעה שגשום בשום ענין מחיה דעתו משמירת המים . ואפשר
 דפרייה לחוד לא ס"ד שיחשב הפסק . אפילו לא התכוון לנורח המים .
 כל רבותיו לא פי' כן . דהרי כולם פק' אחד דמתני' מיירי שפרך כדי
 ליתני דבירה . הפורך כשר . משני שהוא מקלקל . ואם ע"מ לגדור . פסול
 דאף הגידור ודאי אינו לנורח המילוי . אפי' לא מחשב כוונתו הפסק .
 ובי שבת [כשבת דל"ב] . דהיינו שכל"ז הי' דעתו לסתור הכותל
 ועושה . או מטעם אחר . ולהכי סד"א דכיון דכוונתו ג"כ לסתור הכותל
 לנורח המים . והוא כוונתו לנורח המים . והוא כוונתו לנורח המים .
 ירון דע"פ השתח מתכוון כפרייתו כדי לעשות לו דרך להביא מים .
 התנה התנה שיהיה הלגום ושיהיה לו כה לשבור ולשאת מים רבים .
 ורי . א"כ מ"ש שהתכוון כפרייה לעשות למי חטאת . וזה תמוה דלשו
 [ו] דכשעה מלאכה כפרה לנורח המים . והוא כוונתו לנורח המים .
 הוא משום היסח הדעת [כספרי שהבאנו לעיל כ"פ בפרקין] . וזה
 מים . הרי לא היסח דעתו מהמים וכשרים . והגאון רב"ז זוק"ל פירש ע"מ
 חזור ולגדור מיד . אף שבמתה גדרו מיד . וזה תמוה דלשו כוונתו
 בירך . פסול . עכ"ל . וגם על זה אפי' לא נזכר . דמ"ס מהגביהו וי"ז לעיל .
 מלאכה הזריכה לתלוי זה . והרי אפילו מאן דס"ל דבר הגורם לממן
 כ"כ בחולין [דעו"א] מהלוקין בין כה רשון לכה שני . והיינו נמי לפע"ד
 פורך ע"מ לגדור . ר"ל שפרך חתיכה מגדר זה . כדי לגדור חתיכה
 בירך לפרייה זו גם לנורח . אפי' על זה אפי' לא נזכר . דמ"ס מהגביהו
 דור אותו גדר עממו . וד"ק . אבנן . אבנן מיהו שמלאכה הוא ג"כ
 נאמא לא הולך בה עדיין הקידוש . וכעל [מ"ס] . ומ"ס הכא דלמרינן
 וט . דהתם עכ"פ ההיזיה והכפיה שנגזן מלאכה הן . והן שלא לנורח המים .
 יתן שלא לנורח המים פסול : (ז) והר"ש והר"ב פירשו דמיירי
 [שירות ח"ב]

משנה יא ב' שמיאלו כ"א כד לחנאת לב' קידושין. והפסיק א' מהן או שניתן. במלאכת חבירו בכד מים ששאב. אע"ג שהתנו ביניהן שייעשה כ"א מלאכת זו לחבירו. ה"ל גורם דגורם ונפסלו.

משנה יב אם בשעת הבאת המים לקידוש מרץ נדר לעשות לו דרך. אף שבל"ז היה ברעתו לפרוץ הגדר. ה"ל זור"ג וכשרים המים. מיהו בחור וגיד מ"ה שפרץ. ביני ביני. אף שלא הניחו חבירו לפרוץ עד שקבל עליו לחזור ולגדור

מה שפרץ. ה"ל גורם דגורם ונפסלו. וכ"כ בהאבולו חבירו בנתחים ע"מ שייעשה לו מלאכת אחר הקידוש. אע"ג שכוונת המאכל שלא לצורך המים רק להמלאכה. אפי"ה ה"ל זור"ג וכשרים המים. ואף שאין בהאבולו צורך כל כך לחמים. רק שממילא יתרוק עי"ז. אבל אם ביני ביני עשה האוכל המלאכה שהתנה להמאכל. ה"ל המלאכה גורם דגורם ונפסלו. ואם זרק האוכל מה שחותר מאבולו. אם התכוון לזרוק האנה במקום שיתקצה. אף שזרקו למקום שאינו מיוחד לקצות. נפסלו. ואם לא התכוון לזרוק לקצות. אף שזרקו למקום שיתקצה ממילא כשרין מדלא התכוון למלאכה.

ר' עובדיה מברטנורה פרה שנים שהיו פרק ח תוספות יום טוב

פרק ח א טהר וחזר לשמור. הרמב"ם ספ"ט מה' פרה: עמד. לשון הדב עמד הראשון ממלאכתו. לשון הרמב"ם פ"ח מה"פ חזר הראשון לשמור ועמד. * [והשני עשה כו'] : ב לא יעול את הסנדל שאם נפלו כו'. כלומר ולפיכך חיישינן שמא יפלו. וכחזר הראשון בפי"ג מה"ג ז' ו"ל הפסקה האחרת קשיא לי. נפלו על כסותו נעמאת א"כ נאמר לו שלא ילכס בגדים שמא נפלו משקים על בגדיו וטמאום. והם יטמאו אותו. ועוד עד שנחוש למשקים טמאים. ניחוש לשאר טומאות שמא נגע בסנדל. ועוד למה זה למימר המקדש. לימא הנוגע או המזה. לפיכך נ"ל שלא חשו על משקין אחרים. אלא שמא יפלו מאותן המשקים על הסנדל. והם נפסלים בהיסח הדעת וטמאווה את הסנדל. והסנדל יטמא האדם. שהרי אמרו פרק ח' משנה א' ה' הנושא את המדרס נושא את התרומה. אבל לא את הקדש וכ"כ חטאת. וכן בכסותו אמרו בגדי אובלי קדש אישיו בטרה מדרס לחטאת. וזה שנטמאו בגדיו במשקים אע"פ שטבל לחטאת חזר להיות (כסותו כטות) אובלי קדש. ועכשיו שאמרו שלא ילכסו להזר. משא"כ בסנדל ע"כ. והכ"מ כתב

פרק ח א שנים שהיו שומרים את השוקת. שנתמלא לחטאת: טהר. חותו שנטמא * טהר מסומאיתו. ונטמא שני. היינו חבירו שהיה טהור: כשרים. המים שנשקפה: עמד ועשה * חב' מלאכה. עמד הראשון נמלאכתו. וכא' השני ועשה מלאכה סמיו:

פרק ח א שנים שהיו שומרים את השוקת *). נממא אחד מהם. כשרים *). מפני שהן ברשותו של שני. טהר *). ונממא שני כשרים *). מפני שהן ברשותו של ראשון. נממאו שניהן כאחת *). פסולין *). עשה אחד מהן מלאכה. כשרין. מפני שהן ברשותו של שני. עמד *). ועשה השני מלאכה. כשרין *). יעול את הסנדל *). לא יעול את הסנדל *). שם

פרק ח א שנים שהיו שומרים את השוקת. שנתמלא לחטאת: טהר. חותו שנטמא * טהר מסומאיתו. ונטמא שני. היינו חבירו שהיה טהור: כשרים. המים שנשקפה: עמד ועשה * חב' מלאכה. עמד הראשון נמלאכתו. וכא' השני ועשה מלאכה סמיו:

משנה אחרונה פ"ח א נטמא אחד מהן כשרין. נראה דקמ"ל דא"ל דא"ל חזר חבירו' לא קבלי נטירותא אלא כהדי חבירי ולחודאי לא בעינא ואי אמר הכי המים פסולין שנשארו בלא שמירה. קמ"ל דכסתמא לא חיישינ' דקידר וכה"ג סי' הר"ש ובה"ש נוחא דתני תרתי עומאה ומלאכה דא"ל אשמועי' עומא' הא כעומאה הוא דלא קפיד דכסתמא עומאה כבונם כהה. אבל מלאכה דכר'ונו עביד אימא דכסתמא נמי קפיד דלאו כל כמניני שיניה השמירה על חבירו והוא יפסוק במלאכתו קמ"ל דאור' נמי הכי הוה דלדיק' נמי אי אחרמי מלאכה גב חבירו לא יקפיד. ונ"ל דמכאן ראי' דכל פסול עומאה ומלאכה משום הפסח הדעת הוא וכמ"ס בפ"ד שכל המפרשים מודים. דלא כדממט מדברי תו"ש דגורת הכתוב היא כהה דכתיב אותה ולא שיטע' מלאכה אקרת עמה. על שני מה כבך מ"מ חייבטל במלאכתו של זה דהתורה הקפידה שלא יפסוק דקמ"ל אע"פ כשקרה

חזו אלא על נפילה מי הקדוש. לפיכך לא חסרו ללכס בגדים בשעת קידוש מפני שיכול

חזו אלא על נפילה מי הקדוש. לפיכך לא חסרו ללכס בגדים בשעת קידוש מפני שיכול

מלאכת שלמה כ"א מלכא דא"ל לא חסר כדאיחא כ"כ דשנת אע"ג דאם נטמאו המשקים מטמאים אדם לחטאת כדמתן לקמן בפ"ט היינו משום דאין ראוין להזהר אבל כל זמן שהן ראוין ליהנם מטמאים א"ל האדם תדע לך שהרי נושא מי חטאת שיש בהן כדי הוזהר או נוגע בהן עמא והאדם המזהר אע"פ שנושא מי חטאת טהור לחטאת דאם היה עמא לחטאת היה מטמא הללויות ותחזור הללויות ותטמא המים הכה נמי אע"פ דגורו שמשקים יטמאו לי לחטאת לא גזרו שיטמאו את האדם אבל כשנטמאו כליו חזרו וטמאווה הלכך לא יעול את הסנדל והה"ל שר"ק שזכר שלא יפלו משקים על בגדיו דא"ל אפשר להיות טהור כמו שאפשר לו להיות בלא סנדל הרא"ש ז"ל.

כ"א מלכא דא"ל לא חסר כדאיחא כ"כ דשנת אע"ג דאם נטמאו המשקים מטמאים אדם לחטאת כדמתן לקמן בפ"ט היינו משום דאין ראוין להזהר אבל כל זמן שהן ראוין ליהנם מטמאים א"ל האדם תדע לך שהרי נושא מי חטאת שיש בהן כדי הוזהר או נוגע בהן עמא והאדם המזהר אע"פ שנושא מי חטאת טהור לחטאת דאם היה עמא לחטאת היה מטמא הללויות ותחזור הללויות ותטמא המים הכה נמי אע"פ דגורו שמשקים יטמאו לי לחטאת לא גזרו שיטמאו את האדם אבל כשנטמאו כליו חזרו וטמאווה הלכך לא יעול את הסנדל והה"ל שר"ק שזכר שלא יפלו משקים על בגדיו דא"ל אפשר להיות טהור כמו שאפשר לו להיות בלא סנדל הרא"ש ז"ל.

כ"א מלכא דא"ל לא חסר כדאיחא כ"כ דשנת אע"ג דאם נטמאו המשקים מטמאים אדם לחטאת כדמתן לקמן בפ"ט היינו משום דאין ראוין להזהר אבל כל זמן שהן ראוין ליהנם מטמאים א"ל האדם תדע לך שהרי נושא מי חטאת שיש בהן כדי הוזהר או נוגע בהן עמא והאדם המזהר אע"פ שנושא מי חטאת טהור לחטאת דאם היה עמא לחטאת היה מטמא הללויות ותחזור הללויות ותטמא המים הכה נמי אע"פ דגורו שמשקים יטמאו לי לחטאת לא גזרו שיטמאו את האדם אבל כשנטמאו כליו חזרו וטמאווה הלכך לא יעול את הסנדל והה"ל שר"ק שזכר שלא יפלו משקים על בגדיו דא"ל אפשר להיות טהור כמו שאפשר לו להיות בלא סנדל הרא"ש ז"ל.

יבין ישראל לרבנות דכוסא דאע"ג דאיתו רק ספק שלא שמר יוסה. אפי"ס כשנטמאו שיהיו נפסלו ולא חשבינן ל' כספק ספיקא וכדלמרתן. וקמ"ל מלאכה לרבנות דרישא דאע"ג דקודם שהולך למלאכה ולאחר שעמד ממנה מהשבותו משוטטות במלאכתו. אפי"ס כשעמד וחזר ושמר. כשרין. אע"ג דודאי כסית דעתו ביני ביני: ר"ל בשעה שמקדש אדם מי חטאת. דהיינו שנתן האשר לחוך המים. ואע"ג שנטלעל רק האשר ולא המים. אפי"ס חיישינן שיטעו המים. וכ"כ בשעה ששאלו אחר קידושו ובשעה שמזן. שאז יש לחוש טפי שיטעו על סנדלו. וב"ל עוד דנקט סנדל לרבנות אע"ג שעורו קשה (כינמות דקמ"ל) ואם יטעו עליו הא חזו לי. אפי"ס חיישינן. וכ"כ מנגל שעורו רך או סנדל של גמי או בגד דמדקן רכיס. יש לחוש טפי שיטעו עליו

יבין ישראל לרבנות דכוסא דאע"ג דאיתו רק ספק שלא שמר יוסה. אפי"ס כשנטמאו שיהיו נפסלו ולא חשבינן ל' כספק ספיקא וכדלמרתן. וקמ"ל מלאכה לרבנות דרישא דאע"ג דקודם שהולך למלאכה ולאחר שעמד ממנה מהשבותו משוטטות במלאכתו. אפי"ס כשעמד וחזר ושמר. כשרין. אע"ג דודאי כסית דעתו ביני ביני: ר"ל בשעה שמקדש אדם מי חטאת. דהיינו שנתן האשר לחוך המים. ואע"ג שנטלעל רק האשר ולא המים. אפי"ס חיישינן שיטעו המים. וכ"כ בשעה ששאלו אחר קידושו ובשעה שמזן. שאז יש לחוש טפי שיטעו על סנדלו. וב"ל עוד דנקט סנדל לרבנות אע"ג שעורו קשה (כינמות דקמ"ל) ואם יטעו עליו הא חזו לי. אפי"ס חיישינן. וכ"כ מנגל שעורו רך או סנדל של גמי או בגד דמדקן רכיס. יש לחוש טפי שיטעו עליו

יבין ישראל לרבנות דכוסא דאע"ג דאיתו רק ספק שלא שמר יוסה. אפי"ס כשנטמאו שיהיו נפסלו ולא חשבינן ל' כספק ספיקא וכדלמרתן. וקמ"ל מלאכה לרבנות דרישא דאע"ג דקודם שהולך למלאכה ולאחר שעמד ממנה מהשבותו משוטטות במלאכתו. אפי"ס כשעמד וחזר ושמר. כשרין. אע"ג דודאי כסית דעתו ביני ביני: ר"ל בשעה שמקדש אדם מי חטאת. דהיינו שנתן האשר לחוך המים. ואע"ג שנטלעל רק האשר ולא המים. אפי"ס חיישינן שיטעו המים. וכ"כ בשעה ששאלו אחר קידושו ובשעה שמזן. שאז יש לחוש טפי שיטעו על סנדלו. וב"ל עוד דנקט סנדל לרבנות אע"ג שעורו קשה (כינמות דקמ"ל) ואם יטעו עליו הא חזו לי. אפי"ס חיישינן. וכ"כ מנגל שעורו רך או סנדל של גמי או בגד דמדקן רכיס. יש לחוש טפי שיטעו עליו

טבו הנפלים מלאכה אחרת. אלא משום היסח הדעת הוא פלריה שמירה וכיון דאיכא שמירה ע"ד: מדר ונטמא השני. קת קשה הא חזו למה לי. ואפשר דקמ"ל אע"פ כשקרה

פרה שנים פרקה תוספות יום טוב קבג

ציונים

אמר העור לחטאת אם נגעו בצפרו כדאמרן והסגל
 הכל מנחה ממנו: ג' השורף פרה אדומה ופרים הנשרפים.
 כגון פר י"ב ופר כהן משיה ופר העלם דבר של צבור
 מנמאים בגדים. דבכלהו כתיב יבם בגדיו ולא שגא בגדים
 שהוא לבוש. ולא שגא בגדים שהוא
 נוגע. וה"ה לכל שאר כלים. ולא
 ממעטין אלא אלו וכלי חרס בצלד
 הוא שאין ממלאין אש נוגעים בהן:
 ופרה ופרים עצמן ושעיר המשתלח.
 אם נגעו בצגדים הרי הן טהורים.
 והיינו דלמדי ליה בגדים לאדם.
 מממאיך לא עמאוי ואתה טמאתי:
 ד' האוכל מנבלת עוף שחור.
 נבלת עוף טהור אין לה טומאה
 אם נגעו באדם או בצגדים. אלא
 בבית הכלישה מטמא אדם לטמא
 בגדים. כדתקן במסכת פיהרות
 והיינו דלמדי ליה בגדים לאדם.
 מממאיך לא עמאוי וכו': ה' כל
 ולד המונחה. כגון ראשון ושני אין
 מממא כלים אלא* (אב הטומאה)
 שני מממא כלים גזירה משום משקה זו וזכה. כגון רוקן
 וזובו ומימי רגליו שהן אב הטומאה:
 (* כד"ז בגי' אלא משקה ומיבות אב הטומאה יתא)

מממאיך לא טמאוי. ואתה טמאתי יי:
 ג' השורף פרה (ש ופרים) והמשלח
 את השעיר (א) מממא בגדים יי.
 פרה ופרים ושעיר המשתלח עצמן.
 אין מממאין בגדים יי. ה"ו אומר יי
 מממאיך לא טמאוי ואתה טמאתי:
 ד' האוכל מנבלת העוף השחור.
 והיא בבית הכלישה מטמא בגדים יי.
 הנבלה עצמה. אינה מטמאה
 בגדים יי. הרי זה אומר מממאיך לא
 טמאוי. ואתה טמאתי: ה' כל ולד
 הטומאות

על צפרו טהור. כדקמני בצבא דלחר זו (היינו משנה ה')
 והיא פירושא דר' קמייחא. ה"ט: ג' *אפרים. פי' ה"ב
 כגון פר י"ב וכו'. וה"ה למתני נמי ושעירים. והן שעיר י"ב
 ושעירי ע"ג. כדתקן ברפ"ה דזבחים. ובפי' הרמב"ם וכן
 שעירי ע"ג. ובתבירו פרק ה' מה'
 פרה [הלכה ד'] כתב פרים
 ושעירים הנשרפים. ובפי' מה' אבות
 הטומאות [הלכה ט"ו] העתיק שעירים.
 ולא העתיק פרים [וע"פ זכ"מ]:
מממא בגדים. כתב הר"ב ל"ט
 בגדים שהוא לבוש ול"ט
 בגדים שהוא נוגע. ועיין בפירושו
 למשנה ב' פרק קמח' דכלים:
אין מממאים בגדים. וכבר ביארנו
 בחוספתא שפרה ופרים
 הנשרפים מממאים אוכלים ומשקים.
 ושעיר המשתלח לא יטמא כלל.
 אמרו מפני שהוא חי. ואין חי מטמא
 וכו' ולכן יתרה המשנה ואמרה אין
 מממאין בגדים (ולא אמרה אין
 מממאין חיים) לפי שהיא הטמא אוכלים ומשקים. כמו
 שהגדיל. הרמב"ם. ובגמרא פי"ב דזבחים דף ק"ה מיימי
 לה. ומפרשין * [טעמא דטמא אוכלים ומשקים]. מהא דכתב
 הר"ב ברפ"ק דטהרות. דזרעים שאין סופן לטמא טומאה
 כדלמדי ליה טעמי חיים. זו היא שיטת רש"י
 ככתב בר"ב כדתקן במסכת פיהרות בחלת המסכת:
 טמאין חיים

משנה אחרונה

אב לשולס אכל כלים
 הראוין למדרס מממאין
 אדם אפילו ביהס
 והוא ג"כ הטעם שאמרו
 בגדי אוכלי קדש מדרס
 להטאת אכל אוכלין
 ומשקין של קדש אלא והכי
 אמר בגמ' פי"ב דחולין
 ד' לה מדרסות שאני
 טמא יטמא עליהן
 אשמו נדה אכל פירי
 לא:
 ג' פרה ופרים ושעיר
 אין מממאין
 בגדים. אכל אוכלין
 ומשקין מממאין כדלמדי
 בתם. זבחים כמ"ט
 הרמב"ם ותו"ע.
 ואיכא למידק כיון דאין
 טומאת אוכלין צפונה
 מכביה הני דלשרפה
 קיימי נימא דכתותי
 מיכתת שיפורייה
 כדלמדי' כפי' לולב
 הגזול וכמה דוכתי.
 ואין לומר דכתת הקדש
 מהני להו כאלו היא
 כהו שעור דח"כ אית
 דפריך בגמ' דלמדי
 ק"ב לר"ש דאמר
 כל העומד לישרק
 כשרוף דמי פרה וזוהר
 אחי מממאין טומאת
 אוכלין ומשני משום
 חבת הקדש. וח"כ למאי
 דלא ידע טעמא דחבת
 הקדש מאי פריך לר"ש.
 ותיקוי ליה נמי לדידן
 דכתותי מיכתת שיפורי'.
 ול"ל דלא אמרי' כותותי
 מיכתת אלא איכא
 דגשרפין משום פסול
 דאית בהן אכל הני
 דמנותן בשרפה לא שייך
 כותותי מיכתת. ח"כ
 דכותותי מיכתת לא
 אמרי' אלא דלא חזו
 להשתמש בהן למטה
 שצריכה שיפור והני
 מאיסי וכמאן דליתניה
 דמי. אכל מידי דלאו
 כבשר מזה לא אמרי'
 כותותי מיכתת. ומיהו
 גבי אתרוג של ערלה
 אמרי' כפי' לולב הגזול
 דפסול דבעינן לכס ולא
 דכרת יתא דחבת הקדש מהני ליה עכ"ל וע"פ.
 דע שעיר דמהני ליה חבת הקדש אכל לר"ש דאמר כשרוף דמי
 חס לר"ש שפראו: ה' גברה עממה אין מממאה בגדים. ה"ו אוכלין ומשקין מממאה כדלמדי' ברי' טהרות: ה' כל ולד הטומאות אינו מטמא כלים. נטיל
 גני

מממאין חיים) לפי שהיא הטמא אוכלים ומשקים. כמו
 שהגדיל. הרמב"ם. ובגמרא פי"ב דזבחים דף ק"ה מיימי
 לה. ומפרשין * [טעמא דטמא אוכלים ומשקים]. מהא דכתב
 הר"ב ברפ"ק דטהרות. דזרעים שאין סופן לטמא טומאה
 כדלמדי ליה טעמי חיים. זו היא שיטת רש"י
 ככתב בר"ב כדתקן במסכת פיהרות בחלת המסכת:
 טמאין חיים

אלא

מדרבנן הרמב"ם ז"ל ועיין במ"ס בהקדמת סדר זה:
 ה' כל ולד הטומאות וכו'. פי' דהלכות שאר אבות הטומאות פי' ב'
 ה' ושם כתב דאפילו משקים חיים מממאין ח"כ נעממו מחמת
 שרץ או שאר אבות מאבות הטומאות. וק"ב לט"ד דלא ה"ל לתנא
 למימי אלא אינו מטמא כלים אלא משקה ה"ו אומר וכו' נעממו משקה
 טמאין

מממאין חיים) לפי שהיא הטמא אוכלים ומשקים. כמו
 שהגדיל. הרמב"ם. ובגמרא פי"ב דזבחים דף ק"ה מיימי
 לה. ומפרשין * [טעמא דטמא אוכלים ומשקים]. מהא דכתב
 הר"ב ברפ"ק דטהרות. דזרעים שאין סופן לטמא טומאה
 כדלמדי ליה טעמי חיים. זו היא שיטת רש"י
 ככתב בר"ב כדתקן במסכת פיהרות בחלת המסכת:
 טמאין חיים

מממאין חיים) לפי שהיא הטמא אוכלים ומשקים. כמו
 שהגדיל. הרמב"ם. ובגמרא פי"ב דזבחים דף ק"ה מיימי
 לה. ומפרשין * [טעמא דטמא אוכלים ומשקים]. מהא דכתב
 הר"ב ברפ"ק דטהרות. דזרעים שאין סופן לטמא טומאה
 כדלמדי ליה טעמי חיים. זו היא שיטת רש"י
 ככתב בר"ב כדתקן במסכת פיהרות בחלת המסכת:
 טמאין חיים

מלאכת שלמה

ג' השורף פרה ופרים וכו'. וכתב הר"ם ז"ל דפי' בערך דרם
 דערס העסוק בפרה וערוס המשלח את השעיר וערוס האוכל
 נבלת עוף טהור כולם טהורים ואם הם לבושים נעממו והיינו שהאדם
 אומר לבגדיו מממאיך לא עמאוי. וכבר תימא. מנא ליה עכ"ל ז"ל:
 ד' האוכל מנבלת העוף הטהור והיא בבית הכלישה מטמא בגדים וזה

תפארת ישראל

י"ג היה כ"ל דמדיקט צבא זו יתירחא. דמ"ט כסות
 הסגל. אלא ש"מ דכח מיירי במשקין דלמלא שפלו על
 שדו של המקדש או על צפר המשתקן בני חטאת. וקמ"ל
 לא טמא האדם שפלו על צפרו. ואפילו הכי ה"ל א"ז. ורק
 של קודש על כמות נעמא הכסות מלהשתמש בו לחטאת.
 ושהתחיל לשחטה עד סוף יבום אפרה. כל המשתקין בה
 וי"כ יטעור ע"י [ויש פרים גרם לה פיהרות. וכן הוא גירסת הר"ם]. כל
 העסק. משעה שילא הנושאין חוץ לחומת העזרה. עד שיעשו אפר:
 ירוכלים עד שדמחו מהקוק: (ב) היינו בגדים וכלים שלובש או נוגע
 שנגעו בהן. ואפילו בשעה שרפה. אכל מממאים אוכלין ומשקין
 דקון שום חי מממא בעודו חי. חוץ מאלים [חולין ע"ה]: (ד) הבגדים
 שבלע הכזית ממנה. חוץ מאלים וכו' שנגע בהן האוכלה. לא נעממו:
 שמשא. ואפילו האדם האוכלה בשעה שהוא צפוי. ורק בשעה
 שבלע. שז' אוט מממא בגדים וכלים. רק אוכלין ומשקין. וגם
 נבלת העוף בעלמם אוכלין ומשקין כדלמדי' ברי' טהרות:
 ח"כ אומר וכו' נעממו משקה טמאין חיים

בויעו

אלא ראה שפלו לא חיישי' שפלו ולאו אדעתיה':
 והרא"ש
 אפ"ה
 אפילו
 הדומה
 העסק
 שעיר
 בשעת
 חמרי' אלא דלא חזו
 להשתמש בהן למטה
 שצריכה שיפור והני
 מאיסי וכמאן דליתניה
 דמי. אכל מידי דלאו
 כבשר מזה לא אמרי'
 כותותי מיכתת. ומיהו
 גבי אתרוג של ערלה
 אמרי' כפי' לולב הגזול
 דפסול דבעינן לכס ולא
 דכרת יתא דחבת הקדש מהני ליה עכ"ל וע"פ.
 דע שעיר דמהני ליה חבת הקדש אכל לר"ש דאמר כשרוף דמי
 חס לר"ש שפראו: ה' גברה עממה אין מממאה בגדים. ה"ו אוכלין ומשקין מממאה כדלמדי' ברי' טהרות: ה' כל ולד הטומאות אינו מטמא כלים. נטיל
 גני

מממאין חיים) לפי שהיא הטמא אוכלים ומשקים. כמו
 שהגדיל. הרמב"ם. ובגמרא פי"ב דזבחים דף ק"ה מיימי
 לה. ומפרשין * [טעמא דטמא אוכלים ומשקים]. מהא דכתב
 הר"ב ברפ"ק דטהרות. דזרעים שאין סופן לטמא טומאה
 כדלמדי ליה טעמי חיים. זו היא שיטת רש"י
 ככתב בר"ב כדתקן במסכת פיהרות בחלת המסכת:
 טמאין חיים

ציונים

נפשו משקה. ימי עס
אין כ"ח ט"ז ע"ג ע"ג
כלל ה"ל י"ג ע"ג ע"ג
ה"ו ו"ל ה"ל ע"ג ע"ג
ז' כל הפוסל ע"ג ע"ג
החל ל' ע"ג ע"ג
י"ח ה"ג ע"ג ע"ג
י"ג ע"ג ע"ג
י"ג ע"ג ע"ג
י"ג ע"ג ע"ג
י"ג ע"ג ע"ג

הילופי גרסאות

א' אלא משקה נ"ד ובפסול
ב' משקה: א' הפוסל אחד
ג' תבואה ולפסול אחד
ד' נ"ד

תוספות חדשים

ו בהרע"ב ד"ה אין
כלי חרס כו' אב
הכומאה לעולם. אף
אם נגפ כח. [הר"א]:

משנה אחרונה

מני כנדים משום דהני
לעיל כהניו באוריתא
יכנס בגדיו ואינו
מטמא אלא כלי שפ
דומיא דכנדים ולא ארס
וכ"ה כדלמרי' רפ"ה
דזבים וכמשה ס' ע"ג.
והכא מטמא כל הכלים:
אינו מטמא כלים. ס'
הרב שאין אדם וכלים
מקבלין טומאה אלא
מחב ופסוק הוא בדוכי
טומא וז"ל דמשקה
מן הא מדתניק
גבי טומאה שרץ כל
אשר בתוכו יטמא מכל
האובל. ואמרי' אובלין
ומשקין מקבלין טומאה
ולא אדם וכלים שהתרו
תחלה כדתנין ס' ע"ג
דכלים מ"ד:

בשם משקה עמון.
הא דמשקה עמון
כלים מגזרת י"ה דבר
הוא כפ"ק דבת גזירה
משום טומאה זב וזבה
ודוקא כליה אבא ארס
לא עמון. ונראה העם
א"ע דמשקה הוב עמון
מטמא נמי ארס לא
גזרו באדם. משום שא
דרך רוק ומי רגלים
אפילו של סהוד לבא על
האדם שמתרחקת מהם
הרבה אב מציפות
וב"ס זב וזבה דרין
להתרחק מני ארס
ומלחא דלא שכיחא לא
גזרו בה:

ו אין כ"ח מטמא חברו. דכ"ח אינו נעשה אב לעולם.
הוא גוסא לאשמועינן דאין כ"ח נעשה אב דלכתי לא
שום כלי והכי תני כפ"ה דכלים שאין כ"ח מטמא כלי.
טמאין מטמאין מנבו. וז"ל דמשה נקם חולין וכ"כ הר"ם
ז מטמאין משקין להיות תחלה. ס' הרב לטמא חולין וכ"כ
אלא לויא בעלמא קאמרי' לרחוין נמי גזרו משקה תחלה
יו"ד משקה הכא מחמת דים או מחמת שאר טומאה שמד"ס
הר"ם והר"ב דהכא והתו' דעירובין. ומ"ס עכ"ד הרמב"ם
סחם ידים אין עושות משקה תחלה אלא לתרומה ולא לחולין
כן. ולא ידעתי מנ"ל טלוק זה וכחבורו לא הוכר טלוק זה.

ה *אלא משקה. אבל מטמא הוא משקה. ל' הר"ב במשנה
דלקמן: ו *אין כלי חרס מטמא חברו.
עיון בספ"ד דלהלוח: ז כל
הר"ב כגון ידים שניות כו' וידים עלמין סגנעו באוכלי חולין.
וכן לשון הר"ם ואין להגיש באוכלי
חולין. כי כן הלשון ג"כ משנה ו' ו'
פרק ז' דתרומה: חוץ מטבול
יוס. כתב הר"ב ואפילו משקים
של תרומה כו' וכ"כ הרמב"ם.
ומשום דבתרומ' כ"ע מודו. נקטו
תרומה. אבל לחכמים אפילו דקדש
נמי

הטומאות אינו מטמא כלים (כו) אלא
משקה (כח). נטמא משקה (כט) פימאין.
הרי זה אומר (לא) מטמאין לא טמאוי
ואתה טמאתני: ו אין כלי חרש
מטמא חברו (ל) אלא משקה (לג).
נטמא משקה. טמאתו. הרי זה
אומר מטמאין לא טמאוי. ואתה
טמאתני: ז כל הפוסל את התרומה (לד). מטמא את המשקין
להיות תחלה (לה). לטמא אחד ולפסול (לו) אחד חוץ ממ"י (לי).
הרי

מלאכת שלמה
אבל כלי חרש אין נעשה אב הטומאה אף אם נגפ כחמה:
מטמא את המשקים. להיות תחלה כתב הרמב"ם ז"ל בהקדמתו לסדר
זה אמרו חכמה ולא אמרו ראשון בעבור שתחלה ר"ל דיוט דין
הראשון ואינו ראשון באמת ע"כ. ה"ו אומר ס' הרי האובל של חולין
סגנעו במשקה אומר למשקה מטמאין וכו':

יבין תפארת
לאכלנו [ועיון יש פהמו]: (כו) ר"ל כל וולד הטומאה. בין שהוא
אוכל סגנעו באב הטומאה. שנעשה ע"ז ראשון. ובין שהוא אוכל
סגנעו בראשון לטומאה. שנעשה ע"ז שני. וולד זה או זה ארס
כלים: (כח) אבל כל וולד הטומאה. אפילו הוא שני שאינו מטמא
הו לשום מחבל לעשותו שלישי. ארס"ה מטמא משקה [ולקמן מ"ו
וערות ס' מ"ו] (כט): (ל) מולד הטומאה. וארס"ה משני לטומאה:
(ל) דמשקים טומאים מטמאים לכלי. מגזרת משקין של זב
והציריבן שהן בלחמה ארס"ו. אבל בעטמא הכלי משקין של זב
וזבה. נעשית הכלי ראשון. אבל בעטמא הכלי משאר משקין
(לב) מלת חברו לא קאי רק תחלה כלי. דבאמת גס כלי שפך ארס"ה
נעשה וגס כו' נגפ כחמה אינו נעשה רק ראשון [פשיטין ק"ד].
ואם אין חוץ אפשר ש"ה יטמא לשום כלי. וס' הר"ב אבא ארס"ה
מטמאין כו' בלשון אחר [פ"ה מ"ד]: (לג) ר"ל אבא כלי חרש
משום סופא. וקמ"ל דך ממני' אף דהיא היא כמשה ס'. דכיון דכ"ח
אפילו מטמא כלי. קמ"ל: (לד) כגון מחבל סגנעו בראשון לטומאה או
יחזור ויטמא כלי. קמ"ל: (לה) כגון מחבל סגנעו בראשון לטומאה או
לקבל טומאה בלי הכשר לטבוי גזרו בהו רבנן דאפילו נעשו כשי
בהמשקין בין שהמחבל חולין או תרומה עממא. מדעשה שני.
א'. דהיינו כשיגעו בתרומה. א"צ ר"ל מטמאין אחד לענין תרומה.
הרי יהיה על המחבל שם טמא. שהרי תחזור ותפסל להתרומה סגנעו
אלו. יחזור ויגע בחולין. כשארס החולין בעהרתו. כמלא שאין על
הרבה אב מציפות. ואין דמשקה הוב עמון. ופוסל ח' לענין חולין.
גזרו אב מציפות. ואין דמשקה הוב עמון. ופוסל ח' לענין חולין.
ב' ויהיה על המחבל שם טמא. שהרי תחזור ותפסל להתרומה סגנעו
בס' פסול. וקמ"ל דלא הימא דרק לענין חולין. ופוסל ח' לענין חולין.
ב' ויהיה על המחבל שם טמא. שהרי תחזור ותפסל להתרומה סגנעו
בס' פסול. וקמ"ל דלא הימא דרק לענין חולין. ופוסל ח' לענין חולין.
ב' ויהיה על המחבל שם טמא. שהרי תחזור ותפסל להתרומה סגנעו
בס' פסול. וקמ"ל דלא הימא דרק לענין חולין. ופוסל ח' לענין חולין.

ישראל בועז
(ב) והרא"ש ס' דהא דקאמר אלא משקה. ר"ל אבל משקה שהוא
וולד הטומאה מטמא כלים. וא"כ לדברי רבינו אלו ז"ל
דמה דתני בתר הכי. נטמא משקה וכו'. פירושה דרובא הוא. ותני
והדר משרש. אולם הגם כי מלת אלא יתישב עמי יפה כדברי הר"ם
דקאי למטמא מדנימא דקאי למטמא עכ"פ יהי' דוחק קלת שלא נפרש
אלא משקין כמשתטתו כאלא משקין כמשה ס'. דהרי התם ודאי רק
אנעמא קאי דו"ק:

הוא גוסא לאשמועינן דאין כ"ח נעשה אב דלכתי לא
שום כלי והכי תני כפ"ה דכלים שאין כ"ח מטמא כלי.
טמאין מטמאין מנבו. וז"ל דמשה נקם חולין וכ"כ הר"ם
ז מטמאין משקין להיות תחלה. ס' הרב לטמא חולין וכ"כ
אלא לויא בעלמא קאמרי' לרחוין נמי גזרו משקה תחלה
יו"ד משקה הכא מחמת דים או מחמת שאר טומאה שמד"ס
הר"ם והר"ב דהכא והתו' דעירובין. ומ"ס עכ"ד הרמב"ם
סחם ידים אין עושות משקה תחלה אלא לתרומה ולא לחולין
כן. ולא ידעתי מנ"ל טלוק זה וכחבורו לא הוכר טלוק זה.

הוא גוסא לאשמועינן דאין כ"ח נעשה אב דלכתי לא
שום כלי והכי תני כפ"ה דכלים שאין כ"ח מטמא כלי.
טמאין מטמאין מנבו. וז"ל דמשה נקם חולין וכ"כ הר"ם
ז מטמאין משקין להיות תחלה. ס' הרב לטמא חולין וכ"כ
אלא לויא בעלמא קאמרי' לרחוין נמי גזרו משקה תחלה
יו"ד משקה הכא מחמת דים או מחמת שאר טומאה שמד"ס
הר"ם והר"ב דהכא והתו' דעירובין. ומ"ס עכ"ד הרמב"ם
סחם ידים אין עושות משקה תחלה אלא לתרומה ולא לחולין
כן. ולא ידעתי מנ"ל טלוק זה וכחבורו לא הוכר טלוק זה.

אין כלי חרס מטמא חברו. שאין כלי חרס נעשה
אב הטומאה לעולם. ואין כלי חרס מקבל טומאה אלא
מחב הטומאה. אלא שאין כלי חרס מטמא חברו: אלא
משקין. אבל מטמא הוא משקין והמשקים חזורים ומטמאים
חברו. גזירה משום משקה זב וזבה
כדלמרי: ז כל הפוסל את התרומה.
כגון ידים שניות עושות משקים
תחלה לטמא חולין וידים עלמין
סגנעו באוכלין חולין סהורים שאין
שני עושה שלישי בחולין: חוץ מטבול
יום. שלא העריב שמשו אף ע"פ
שהוא פוסל את התרומה. אינו
מטמא המשקין להיות תחלה. ואפילו
משקין של תרומה אם נגפ בהן
טבול יום אין אלא פסולים בלבד
לא

מלאכת שלמה
אבל כלי חרש אין נעשה אב הטומאה אף אם נגפ כחמה:
מטמא את המשקים. להיות תחלה כתב הרמב"ם ז"ל בהקדמתו לסדר
זה אמרו חכמה ולא אמרו ראשון בעבור שתחלה ר"ל דיוט דין
הראשון ואינו ראשון באמת ע"כ. ה"ו אומר ס' הרי האובל של חולין
סגנעו במשקה אומר למשקה מטמאין וכו':

יבין תפארת
לאכלנו [ועיון יש פהמו]: (כו) ר"ל כל וולד הטומאה. בין שהוא
אוכל סגנעו באב הטומאה. שנעשה ע"ז ראשון. ובין שהוא אוכל
סגנעו בראשון לטומאה. שנעשה ע"ז שני. וולד זה או זה ארס
כלים: (כח) אבל כל וולד הטומאה. אפילו הוא שני שאינו מטמא
הו לשום מחבל לעשותו שלישי. ארס"ה מטמא משקה [ולקמן מ"ו
וערות ס' מ"ו] (כט): (ל) מולד הטומאה. וארס"ה משני לטומאה:
(ל) דמשקים טומאים מטמאים לכלי. מגזרת משקין של זב
והציריבן שהן בלחמה ארס"ו. אבל בעטמא הכלי משקין של זב
וזבה. נעשית הכלי ראשון. אבל בעטמא הכלי משאר משקין
(לב) מלת חברו לא קאי רק תחלה כלי. דבאמת גס כלי שפך ארס"ה
נעשה וגס כו' נגפ כחמה אינו נעשה רק ראשון [פשיטין ק"ד].
ואם אין חוץ אפשר ש"ה יטמא לשום כלי. וס' הר"ב אבא ארס"ה
מטמאין כו' בלשון אחר [פ"ה מ"ד]: (לג) ר"ל אבא כלי חרש
משום סופא. וקמ"ל דך ממני' אף דהיא היא כמשה ס'. דכיון דכ"ח
אפילו מטמא כלי. קמ"ל: (לד) כגון מחבל סגנעו בראשון לטומאה או
יחזור ויטמא כלי. קמ"ל: (לה) כגון מחבל סגנעו בראשון לטומאה או
לקבל טומאה בלי הכשר לטבוי גזרו בהו רבנן דאפילו נעשו כשי
בהמשקין בין שהמחבל חולין או תרומה עממא. מדעשה שני.
א'. דהיינו כשיגעו בתרומה. א"צ ר"ל מטמאין אחד לענין תרומה.
הרי יהיה על המחבל שם טמא. שהרי תחזור ותפסל להתרומה סגנעו
אלו. יחזור ויגע בחולין. כשארס החולין בעהרתו. כמלא שאין על
הרבה אב מציפות. ואין דמשקה הוב עמון. ופוסל ח' לענין חולין.
גזרו אב מציפות. ואין דמשקה הוב עמון. ופוסל ח' לענין חולין.
ב' ויהיה על המחבל שם טמא. שהרי תחזור ותפסל להתרומה סגנעו
בס' פסול. וקמ"ל דלא הימא דרק לענין חולין. ופוסל ח' לענין חולין.
ב' ויהיה על המחבל שם טמא. שהרי תחזור ותפסל להתרומה סגנעו
בס' פסול. וקמ"ל דלא הימא דרק לענין חולין. ופוסל ח' לענין חולין.

הוא גוסא לאשמועינן דאין כ"ח נעשה אב דלכתי לא
שום כלי והכי תני כפ"ה דכלים שאין כ"ח מטמא כלי.
טמאין מטמאין מנבו. וז"ל דמשה נקם חולין וכ"כ הר"ם
ז מטמאין משקין להיות תחלה. ס' הרב לטמא חולין וכ"כ
אלא לויא בעלמא קאמרי' לרחוין נמי גזרו משקה תחלה
יו"ד משקה הכא מחמת דים או מחמת שאר טומאה שמד"ס
הר"ם והר"ב דהכא והתו' דעירובין. ומ"ס עכ"ד הרמב"ם
סחם ידים אין עושות משקה תחלה אלא לתרומה ולא לחולין
כן. ולא ידעתי מנ"ל טלוק זה וכחבורו לא הוכר טלוק זה.

הוא גוסא לאשמועינן דאין כ"ח נעשה אב דלכתי לא
שום כלי והכי תני כפ"ה דכלים שאין כ"ח מטמא כלי.
טמאין מטמאין מנבו. וז"ל דמשה נקם חולין וכ"כ הר"ם
ז מטמאין משקין להיות תחלה. ס' הרב לטמא חולין וכ"כ
אלא לויא בעלמא קאמרי' לרחוין נמי גזרו משקה תחלה
יו"ד משקה הכא מחמת דים או מחמת שאר טומאה שמד"ס
הר"ם והר"ב דהכא והתו' דעירובין. ומ"ס עכ"ד הרמב"ם
סחם ידים אין עושות משקה תחלה אלא לתרומה ולא לחולין
כן. ולא ידעתי מנ"ל טלוק זה וכחבורו לא הוכר טלוק זה.

המים המוכים פ' ט'
היו על המים כ"ג
ע"פ י"ג קט' מ"י פ'
פ"ה פ"ה ה"ג

הלופי נרסאות

אלו הן המוכין דלי
וגד' ובשכ"ג המים
המוכין .

תוספות הרשים

במשנה המלוחים
ע"ש הל"ב י"ב כ"ג
הקפה דמ"ו ל"ד ט"ס
לפסול בים הגדול מ"ב
דל"ו כמ"ן . תיפוק ליה
ש"ס מ"ס מלוחים והתק
לישכ ע"ש . ולמ"ש ה"ג
הביאו ח"מ"ד לפסול
מלוחים הוא משום ש
לוי לק"פ דוד"ו מי ה"ס
מיס כתיב לקרי :

משנה אחרונה

והרמב"ם כחזרו
וכ"ה מקואות העתיק
דברי ר' יוסי כלשונם .
ובה"ל פרה פ"ו דין
י"ד כתב ר"י הגדול
אינו כמעין אלף כמקוה
לפיכך אין ממלאין
ממנו לקידוש וכל
הנהרות פסולין למי
הטאת ושאר הימים
כמעין והמים הנדרין
שאר הימים והן
נקראין זוחלין פסולין .
והזוחלין הן המעין הרי
הן כמעין וכשרים ע"כ .
וה"ל להיותו מפרש
פלוגתייהו דר' יהודה
ר' יוסי כדפי' לעיל
דמירוש הוא שהכתוב
יקרא לזוחלין מקוה
וממעין המירוש ככל
מה דלפסוק וס"ל לר'
יהודה דמוקינין ליה
ביום הגדול לחוד ולא
בשאר ימים . ר' יוסי
מוסיף למעט דביום
הגדול נמי לא קראו
מקוה אלף לפסולו
למים חיים אבל בזוחלין
מטרה . ולפי' לר' יוסי
דבר . והקשה לו לשון ר'
בזוחלין הרמב"ם מפרש
במ"מ מקואות פ"ה מ"ה
יוסי ופסולין לזבין לאו
שבין מקומן לזבין לאו
דרכו להתפסוק וכשר
ולפירכך כ"ה . מקואות
הימים פסולין זוחלין
בישוב דברי הרמב"ם
במ"מ מקואות כיון
עבילה . אלף מ"ש נראה
ותירץ שמי הים יש
לוי כדלמרי' פ"ק דכוכה
כ"ב הר"ן במ"מ נדרים
והדר תני למטה מהן
פ"ע לטרפות : דמבזבין
פסולין דכשפסקין בלא

דכל טעה הולכים ושבין מלאין לכאן והיו כוחלין : מ המים המוכים . לשון הר"ב המזיקין . ומפירוש הרמב"ם העתיק בן .
אלף לשון בנא"י מוזקין וכן עיקר ויהיה המוכין בדגש הכ"ף : * [פסולין] . פי' הר"ב למי חטאת וכ"כ הר"ש . ומשום
דמכילתין במי חטאת . נקט הכי . וה"ה לכל מילי דבעי מיס חיים . וכדמוכח מתניתין דסוף פ"ק דמקואות : המלוחים
והפוסרין . כתב הר"ש ולריך לדקדק מלן משום דמלוחין ופוסרין מפסלי . ושמא משום דיש להן שם לוי . כדפרישית במסכת

הימים משהרין בזוחלין (ג) ופסולין (ד) לזבים ולמצורעים (ה) ולקדש מהן מי חטאת (ו) : מ המים המוכים (ז) פסולין (ח) . אלו הן המוכים המלוחים והפוסרים (ט) . המים המכובים (י) פסולין . אלו הם המים המכובים המכובים אחד בשבוע (יא) . המכובים בפולמסיות (יב) . ובשני בצרון (יג) כשרים

מלאכת שלמה הלכות סעיף ה' . ובספר לקה טוב פ' בראשית עלה ד' עמוד ג' : מ מוכין לקוין . הרא"ש ז"ל . אלו הן המוכין כ"ל : מ

תפארת ישראל

יבין נקראים מקוה . דכל הנחלים הולכים אל הים : (א) דמהולכין ושרים ברוח מלויה שמים . מכאן לכאן . לכן דין זוחלין . לפיכך גם כשזוחלין ממנו ממקום לתקום : (ב) ר"ל ואפילו הכי פסולין וכ' : (ג) ללפרי מלורע : (ד) דזכולן כתיב מיס חיים . דהיינו רק מי מעינות שהחיות בל להם ממקום אחר . דהיינו מנקבי הקרקע שבתחתיהן . אבל מי הימים . אין מעיינות שבתחתיהן עשויי להיות עובע להן משם חיים . אלא אדרבה דרך שם מוליחין חיותם לכל הנהרות שבעולם (בשכחות עתה) : (ה) לל דרלה לומר שהוכו בהפסד , ואין ראויין לשתיה : (ו) כ"ל כ"ל ה"ר"ך מים חיים . דמהופסדו אין בהם חיות : (ז) ו"ל דקטו מלוחים ופוסרין דראויין קלת לשתיה . וכ"ש מרים או רותחין כחמי עברי' וכדומה . ללא חזו כלל לשתיה ללמאו , רק לרפואה (ד) : (ח) שפוסקין ומתיבשין לפרקים . דיש כוונה נהרות בעולם שלפרקים נבלעים בח"ך איזה חדשים . ומרעין שם בהמות . ואח"כ חוזרים המים ומתבלעים מעממן מהקרקע וממלאין גומת נהר על כל גדותיו וכן מלוי בשויין : (ט) ר"ל טעם אחד ב' שנים . וכ"ש בשויין לפסוק תוך זמן פחות מזה . אבל בשויין לפסוק רק פ"ה בזמן שיותר מז' שנים . מקרי מים חיים : (י) ר"ל אבל השופקים רק כשחיל מלחמה חיותם שם . ששמותי הרבה הם ובהמתן . וגם מקלקלין הרבה וסוכרין זוחלין . ועי"ז נפסקין מימיו המעיינות שם : (יא) שכשנעלרו הגשמים ע"י חמימות . מתייבשים גם מעיינות הקטנות

אלף לענין מים חיים חלוקין הם דים הגדול פסול למים חיים ושאר ימים הם כמעין לכל דבר . והקשה לו לשון ר' יוסי דאמר פסולין לזבים ולמזורעין והשוה כל הימים לדין זה לכך מפרש דהך ופסולין לזוחלין אדםמך לים קאי דק"ר כל הימים מהרין בזוחלין הרמב"ם מפרש במ"מ מקואות פ"ה מ"ה ובכמה דוכתי דזוחלין שהוכרו בכל מקום . היינו זוחלין ממקור ויולחין לחון ונדרין ולכך מפרש נמי הכה הא דל"ר יוסי ופסולין לזבין לאו במקורן פסולין אלא זוחלין דמתוך ליה קאי שהנדרים ויולחין הם פסולין לזבים ולמזורעים אבל במקומן כשרין לכל דבר דכמעין חשיבי . והחילוק שבין מקומן לחון למקומן גבי ימים משום שכל הנהרות פסולין למי חטאת ואלו משולחין חון למקומן עשין נהרות ומתפשטין לכך פסלו כל חון למקומן . אבל המעין אין דרכו להתפסוק וכשר גם חון למקומו וזהו שכתב הרמב"ם כאן דין הנהרות שפסולין למי חטאת . והחילוק זה בין במקומן לחון למקומן כתב גם הכ"מ פ"ט מה' מקואות : דכ"ה כהתפסוק וכשר גם חון למקומו וזהו שכתב הרמב"ם כאן דין הנהרות שפסולין למי חטאת . והכ"מ ב"ה מקואות האריך ולפירכך כ"ה . מקואות הימים פסולין זוחלין מהם למים חיים שהזוחלין מהם דיום נהרות ובמקורן כשרים . וים הגדול במקורו נמי פסול שהכתוב קראו מקוה . והכ"מ ב"ה מקואות האריך ביישוב דברי הרמב"ם וכתב דתנאי דמתני' לא פליגי אלא לענין מים חיים וענין עבילה בזוחלין כולם כשרים לכ"כ ע"ש . ואח"כ לומר כן דל"כ למה קנה רבי משנה זו במ"מ מקואות כיון דלא שייכא פלוגתייהו בטבילה . וגם מה שחילק שם חיים לענין מים חיים וענין עבילה בזוחלין כולם כשרים לכ"כ ע"ש . וה"ל דמי הים לא קראו מוכין והכל קורין לו ים הגדול . וגדול אינו שם עבילה . אבל מ"ש נראה נכון : מ דבמים המוכין . הקשה הכ"מ כיון דמכורין היונו מלוחין למה לי קרא לפסול ים הגדול שהכתוב קראו מקוה ותיפוק ליה שהם מלוחין ותיירץ שמי הים יש להם תיקון ע"ש . ול"י הטעם שכתב הר"ש דמוכין משום שם לוי פסול . ו"ל דמי הים לא קראו מוכין והכל קורין לו ים הגדול . וגדול אינו שם לוי כדלמרי' פ"ק דכוכה דף י"ג וזוחלין דף ס"ב דשם מקומן לא הוי שם לוי וגדול נמי כשם מקומן הוי : דמוכין פסולין . למים חיים אבל לעבילה בזוחלין כשרין . כ"כ הר"ן במ"מ נדרים דף מ"א ושם הוה במשנה פ"ק דמקואות . ומ"ש הר"ש כאן שאינם מים חיים ומשמע טובי' ובריאים כדלמרי' . כלפרי מלורע חיות והדר תני למטה מהן מים חיים . משמע דמוכין לאו חיים יניחו וכ"כ הרא"ש כאן שאינם מים חיים ומשמע דמי חיים נדרים דלעבילה בזוחלין נמי פ"ע לטרפות : דמבזבין פסולין . לכאורה משמע דהיינו נמי דוקא למים חיים פסולין ולעבילה כשרין בזוחלין . אבל הר"ן כ' שם בנדרים דלעבילה בזוחלין נמי פסולין דכשפסקין בלא עטפה חיישין שרבייתן זוחלין הוא ממי גשמים . ונטעמן שרבו על הזוחלין פסולין . ושאיין מוכיין אלא בפולמסיות ובשני בצרון אין השפסין

י"א באר אחאב כ' חס
נבואת ו' המים פ"ו
ס"ו י"ד גמח המים פ"ו
ש"ס פ"ד ר"א ח' פ"ו
ש"ס פ"ד ר"א ח' פ"ו

חלוסי גרסאות

החקה פורת ד"ר
הקונקת ופורת :

לשון היבשה גומא בלא בלא (איוב ו) כלומר מים שהחומר וטיט מעורב בהן. ורחמנא אמר מים חיים אל כלי והכל איבא חלינה בין מים לכלי: מי תערובות. שמים פסולים מתערבים בהם: א' פסול וא' כשר. ונתערבו אסור לקדש ממקום התערובות ולמטה: ר"י פסול. אפילו בשניהם כשרים פסול ר"י לטול ממקום התערובות גזירה אטו א' פסול. ואין הלכה כר' יהודה: י"א באר אחאב. לא אהפשה היכן הוא והא קמ"ל דמים חיים הן. ומערת פמיים מערה הסמוכה

לעיר דן שמטס ירדן יולא ובלשון ישמעאל קורין לזן בניי"ס: ר"י אומר חרי היא בחוקת מותרת. ואין הלכה כר"י: עד שתצל. עד שיחורו בניוס ללוים כדמטיקרא ואין הלכה כר' ישמעאל:

פסולים. מפני שהם מי תערובות. ואלו הן מי תערובות. אחד כשר ואחד פסול שנתערבו. שניהן (ח) כשרין ונתערבו. כשרין. ר' יהודה פוסל (ט): י"א באר אחאב (ס) ומערת פמיים (טא).

בטינו: י"א *ישראל יפסיקנה אדם. ונמלא ממלא מן המים שפסקו החלתן מן המטין שהן פסולין הרמב"ם סוף פ"ו מה' פרה וכל' דהוי כמו המפנה את המטין כו' דפ"ו: ר"ע אומר אינו צריך להמתין. ולא דמי למי ביניס. שבטבטן הן מעורבין. כ"ל:

משנת אחרונה

בגדים לבשרו. וכן כפ"ס דמנחות גבי סמיכה וקפיה לי מהא דתמן כמ' מגלה נתנה על בית אונקלי שלו ה"ו דרך החינוכים. ופי' הרב עס דמתיב לך ללות ולג' לחמים. ולמה ליה להאי עמאל חיסוק ליה דמתיב על ידך שלא יהא דבר חוק. ופוד לך ללות אמר' בהדיו כמנחות דף ל"ו לך ללות וחינו בקיבורת ואפילו חפלין מתחויין אכרזי ליה לן כה. וככ"י ח"ה ס' ק"ו הביא בשם הרשב"א שכתב מדאשר על בית אונקלי משום לך ללות ולא משום חלינה ונלמד מזה דכש רש"י ליכא קפיה ליה חסא ליה משום לך ללות דלדרבה לך ללות שראו לאחרים כדכתיב וראו כל עמי הארץ ע"כ ולא שפרשו לנו העטם כחמה אחי לא פסלי לה משום חלינה. ואפשר דהיינו עמאל כיון דדרשינן על ידך בקיבורת א"כ אין זה קפיו לא אלא ורוב ועל ידך סי' ממעל ליד והיינו הקיבורת וא"כ על זה אינו על המשם והבגד לא פסלה חלינה והיינו דאמר ה"ו דרך החינוכים שזה פסול לאחרים ואינו כן ללא צריך לזה דלך ללות כתיב ומיהו איסורא ליכא ולהכי לא אמר ה"ו דרך המיעוט כמו ברישא דהכא לאו איסור איבא:

כשרה. המים שנשתנו (כ). ושניין מחמת עצמן (יג) כשרין. אמת המים (יד) הבאה מרחוק (ט). כשרה. ובלבד שישמרה שלא יפסיקנה אדם (טו). ר' יהודה היא בחוקת מותרת (טו). באר אינו צריך להמתין:

מלאכת שלמה

ירמוך נהר הוא בדרך למשק פ"כ: אחד בשר ואחד פסול שנתערבו מזד הנהר שהתחיל להתערב עם הפסול משם ולמטה אסור לקדש כחותן המים אבל מן הזד האחר ולמטה קודם מקום שהתחיל להתערב מותר לקדש בנאות המים: י"א ומערת פמיים פ"מ פניים: אמת המים הנאה מרחוק הואיל ותחלתה מן המטין כשרה למלאכה ממנה: ר"י א הרי היא

יבין תפארת ישראל בויע

מעורבין שמו. דאי"ל דמלאה פני בלא"ה. התורה התירה תערו' זה. ליתא. דא"כ נילף מינה דכל תערובות מים כשרים עם פסולים דכשר. ואף ד"ל אין דנין אסר משהי אסר [יבמות דמ"א]. ושאי היבא דגלי קרא [פסחים עה"א]. עכ"פ הרי כבר כתבו חס' [פסחים דכו"א ד"ה כתיב]. דהיבא דליבא כהמלמד ב' מיעוטי. לא נמרי מינה אפילו כמילתא דמסתבר למגמר חד מהכר'. והיבא דליבא דק חד מיעוטא. נמרי עכ"פ מילתא דמסתבר למיגמר. וא"כ ש"מ דהיבא דליבא שום מיעוטא. נמרין אפילו מילתא דלא מסתבר [ועיין עוד תוס' חולין קא"ב ד"ה תלמוד. וברין דגדים דסח"א]. וא"כ הכא דליבא מיעוטא גבי מים חיים הפסולים נגמור מינה דכל מעורבין כשרים. וב"ש דק' דאי נימא דתערובות מים חיים עם מים פסולים אסור רק מדרבנן. דמדאוריייתא חד בכרי כזה. א"כ ק' הרי רס"ו [י"ד רס"ו קט"ו] כ' דכל דבר שהתורה התירה כשרות. אין כח ביד חכמים לחסרו. ואפי כעניי מאלתו לו חקר לרבינו כזה. שקד כתבו ג"כ רבתי' [חולין לו"ב ד"ה מתיב]. ואם שלא זכיתי להבין הך כלל. דהרי שטר ויבוס ונדון בינתיב ופוד כדומה הרבה מלין שהתורה התירה כשרות ופ"ה י"ש כח ביד חכמים לפקוק דבר חד התורה לכש אסור לכתולה [יבמות ד"ז]. וכ"כ בזויע שכלל שהתורה התירה לטול איסור לכתולה וא"כ אסרוהו חכמים. ע"כ צריך להלק. דשאני הך דהששא קרובה נכסיר לו מי הירדן שמעורבין עמו מים פסולין. ויקח מי מים שכולן כשר למים חיים רק משני יחידו שאינו הולך אל הים. ותערובות שחתת מי הים מתחת לארץ להנהרות. וזה מותן שהלגיבה תורה. ליתא דהרי שהולכים ומתערבים עם הים כשרים. ואת"ל דהילוך הנהרות אל הים שמחובר אל הירדן הפסול. ואפ"ה משום דפמיים הולך וזורם אל הירדן ולא הירדן אליו כשר. וה"כ מה"ע אין כאל חשש תערובות מים פסולין. עכ"פ ק' הרי אין גג על הנהרות. ולפעמים רבו נוטפין אל הוולין. והיבא מלין מים חיים ביומי טיטן שיש עם רבוי המערת שלגים [בבב"ס דמע"ב]. ואף כשאר ימות הגדה שלא רבו הנוטפין. עכ"פ לא ימלט שנסלו לשם טפות מועטים מגשמים ושופכין וכדומה. והרי לריש פרק דלקמן חזין דאפילו עסה א' פסולה פסלת למי קטאת. וא"כ מים חיים היכי משכח"ל. דאי"ל דהא דפסולין תערובות טפה א' פסולה. היינו כנתערב בכלי שיש בו מי הטאת מכוסין. אבל כנהרות דרדופי מיל. להכי שנתערב כהן ס"א טפה או טיטין פסולין. אמרין הך פסולין אזלו לפנמה והך אחרינו נינא. דהאחרונים דוחסין הראשונים הפסולין. כדאשכחן כה"ג טובא [במקואות פ"א מ"ה]. וס"כ מ"ב.

מלאכה יבין (ג) אבל שניהן וכו' (ג) דבזר בכל תערובות אטו א' מהן פסול: (ס) כך שם הבאר. ע"כ אהאב כשרה אוחה. וקמ"ל דלף שאין מימיו נראין וזולין. עכ"פ אהאב עשה להבאר היתה סלוטת בהחתימו. שעל ידן מחובר למעין שיש בו זרם. משח"כ שאר מי בארות באמת פסולין: (ט) הוא המערה שממם מתחיל סירדן לנבוע [בבב"ס ט"א]. וקמ"ל דלף שמחובר לירדן שפסול וכלעיל. עכ"פ כיון שמשם מתחיל ויולא. אין עם מים פסולין מעורבין עדיין עמו: (כ) מראיתו או עממנו: (ג) דהיינו מחמת האיר דכדומה. ולא מחמת שנתערב עם שום דבר: (ד) ר"ל אמת המים שגדלו מימיו. ושטפו ממנו אמת המים אחר למקום רחוק: (ה) קמ"ל אף שבמקום שבאו לשם הניים אין שם מעיינות: (ו) ממקום המעיינות. דהרי אז מתלה מים ממקום שנשסקו ממטין דפסול. מדאו"ל כממנה מעין [לעיל פ"ד]: (ז) וא"ל שישמרנה שלא יפסיקנה אדם. דמוקמין ליה אחזקה דמעיקרא: (ח) הן שברי כלי חרס. ועי"ן נחשור החול והשטר שבקרקע שבאר והשכיר המים [י"א]: (ט) שישבו המים להיות ללוים

שיבוך לאיסור דאורייתא עי"ן. מיהו הכא מה תקש קרוב יש כהן שאם פסולין. דאם גזור כן. גזור בכל הנהרות. ואי"ל דאין הכי נמי ואין הארץ עם הים ע"י המעיינות. לא מחשב תערובות. דלדרבה מתגלבה מחשבה י' משמע דרק הנהרות שזכר הנהרות האבות אל הים. והים אינו לא מחשב תערובות. כיון דרק הנהרות האבות אל הים. והים אינו שמחובר אל הירדן הפסול. ואפ"ה משום דפמיים הולך וזורם אל הירדן ולא הירדן אליו כשר. וה"כ מה"ע אין כאל חשש תערובות מים פסולין. עכ"פ ק' הרי אין גג על הנהרות. ולפעמים רבו נוטפין אל הוולין. והיבא מלין מים חיים ביומי טיטן שיש עם רבוי המערת שלגים [בבב"ס דמע"ב]. ואף כשאר ימות הגדה שלא רבו הנוטפין. עכ"פ לא ימלט שנסלו לשם טפות מועטים מגשמים ושופכין וכדומה. והרי לריש פרק דלקמן חזין דאפילו עסה א' פסולה פסלת למי קטאת. וא"כ מים חיים היכי משכח"ל. דאי"ל דהא דפסולין תערובות טפה א' פסולה. היינו כנתערב בכלי שיש בו מי הטאת מכוסין. אבל כנהרות דרדופי מיל. להכי שנתערב כהן ס"א טפה או טיטין פסולין. אמרין הך פסולין אזלו לפנמה והך אחרינו נינא. דהאחרונים דוחסין הראשונים הפסולין. כדאשכחן כה"ג טובא [במקואות פ"א מ"ה]. וס"כ מ"ב.

הולך גומר טיטן כשרים פ"כ. ואפשר לומר דקמ"ל דלהאב ופמיים אינו עם לוי: ושניין מחמת טמאן כשרין. הא טמאת דבר אחר פסולין. ומשום דמקוה וימנן דמחמת דבר אחר נמי כשרין אם נשתנו מחמת תערובת שאין בו משם כמו מי זבוע או הדתה בליס כפ"ו דמקואות מ"ג. קמ"ל דהכא משום חומר מי הטאת כל תערובות פסול והכי תניה כחוספתא נשתנו מראיהן מחמת עין פסולין והביא הר"ס כפ"ט מ"ה. וי"ל דכל שנשתנו בשום דבר הוי קלקול ולא מיקרו תו מים חיים דהיינו משמע בריאים וטובים כדפי' לש"ל. וכן מוכח בחוספתא דתני זה הכלל כל הפסול במועט פוסל בללוהית ע"כ ולבחרה אינו מוכן דהא ללוהית הוא שמתנין בו המים המקודשן כמ"ס הרב רס"ס. ואם כמטין שאינו מקודש פוסל. כ"ס בללוהית המקודש ומתי קמ"ל. אבל אי שינוי מראה משום שאינם מים חיים הוא ניהא דגבי מטין כשי מים ובללוהית לא כענין קמ"ל דללוהית כמטין והיינו דתני התם אפר טמאת שנשתנה מחמת עין כשר דבאשר לא שידך חיים: ובלבד שישמרנה שלא יפסיקנה אדם. כראה דלכתלה קאמר דעני שמירה משום חומר דמי טמאת דהא כפ"ו דמקואות מ"ה חן מעריין את המקואות הרחוק מן הפרוב

פרה שנים שהיו פרקה

משנה אחרונה קבו

יבין

הפארת ישראל

בועז

הקרוכ ולא חיישי' שמא יפסיקנה. אלא הכא לכתחלה מתמרינן והכי משמע מדאמר ר"י הכי היא בחוקת מותרת ללא ה"ל למימר אלא הכי היא בחוקתה. ומאי מותרת. אלא לומר לא אמר בחוקת כשרה. וכן בס"מ דר"ס ושמאל מתין לה ר"ס אומר א"ל משמע נמי לכתחלה פ"ג ובידיבד מודה ר"י דלא דמי למי ביטיס דלעיל כמ"ס עס :

לגולים. ולא יפסיק העסר בין הכלי למים [פסלי ל']. והצ"ג דלעיל כמו בלטים מודס דסכול. הסס שלמי דמטורבין בטבט [פמיוט] (ח) :
אפילו תפרכות טסה א' פסולה דהיינו ודאי מדרבנן משום חומר מי חסאח. דהרי מדאורייתא חד ברחי בטל. וכדאמרן. מיהו וזה רק בנתערב כהלוט כשכבר נאלמו המים לקידוש. ואצ"ג דלדרבה במחוכר לא שייך ביטול [כרש"י גיטין נד"ב ד"ה דלתו]. ג"ל דזה דוקא כדכר שנה במקומו. ומטעם קבוע. אכל הכא מים מיוד וספיר שייך כזה ביטול. ולהכי דוקא בשנתערבו פסולין בכשרים שזה בטהו. כתימי ירדן. פסוליס. והרי גם לענין המכטל איסור לכתחלה מחלקין כה"ג [כרשו"ן א"ח תמ"ו סק"ה] דכל שנתבטל בזמן היתר. חו אין על האיסור שס ביטול כלל. רק הו"ל כאילו אין האיסור עוד בטולם. עכ"פ ק' מ"ס מדרים דלמרינן [כבודות כה"ג] דהנודר מפרס אסור ככל מיינות שבעולם. מדכונן מעורבין עמו פ"י סולמי דלור. והיינו קטנות המעיינות שחתת הקרקע. וה"ל ה"ג הכא. א"כ דמי הים פסולין. והס שבין לנכח תחת הקרקע לתוך הגהרות. לפסלו הכל. ו"ל הכא בפרוס אמר' תורה מים חיים. דהיינו מי הים בעלמן שהותו והוכשרו כזוילתן כהמעיינות הן. שכאלו להגהרות כחתית הארץ מהים לפס. הוא מקום הכשירן וחיותם. משא"כ נדר. כגדר ממים הללו. אף שכלו אף פרסאות תחת הקרקע. הרי הס הס וכאסוריהו קיימו :

(ח) כך כ' רתוי"ט. ולא הנכתי דעכ"פ לפמ"ס רש"י ותוס' והר"ס. דמי כלענין פסולין. מדמטורב בהן עטר שהולץ בין המים להכלי. וכלעיל ל"ט. א"כ מ"ס הכא מהתם. דמה לי בטבט או שלא בטבט. עכ"ס העסר הולץ הוא. אע"כ ל"ל כאדך טעמא. דמדאין מי כלענין דרופין. פסולין. או כהעסר פאחר שכתבו מדמטוסעין קא מרקובי הפסכים שס. אינן נקראים מים חיים. ואפשר דלרתוי"ט דעסר שבתי לחו סן כריות המים דדיין כמים ואין מולץ [במקואות פ"ו מ"ו] :

הכתא נבירחא כללא דפרק ח

[חוץ מכו"ז. דאך שגם הוא שני לטומאה אמ"ס אפילו למשקן תרומה רק פוסלן ואינו מטמאין כלי] :
משנה ח כל הימים טובלין בהן כל המטמאין אף בשחן וחילין. וכ"ש כשנתבטמו בגומא. ואעפ"כ פסולין הימים לשבילת לבין. ולצפרי מצורע ולמי חמאת. מרכול צריכין מים חיים. והיינו שטובע להן חיים חדשים מעמקי מעיינות בארץ. כעמחים שהיו בבטן הארץ. משא"כ חים הוא אם כל הגהלים הנותן להם חיים דרך מעיינות שבתחתיתו. נמצא שבמעיינות של הימים. אין תחיות בא רק יוצא להם להגהרות :
משנה ט מי מעין שהוא מלוח. מר. חס. או פורשין. שאינו ראויין לשתיה לצמא. אינן בכלל מים חיים. וכ"כ מעין חפוס מעצמו רק פ"א לר' שנים וכ"ש בפתוח סוז לא מיקרי מים חיים :
משנה י מי ארוז דראינן דרופין בשפיפת אינו מים חיים. מים כשר ששוף לתוכו מים פסולין. נפסלו :
משנה יא גם מי באר שיש בו מעיינות. מיקרי מים חיים. מדמיטו עמוקים [ואפשר שגם באר אחאב כשר. מריש טלוות בקרקעיתו שבחן יורמו המים ממין]. ואפילו נתר שמתערב עם מים פסולין. אפ"ה במקום שלא בתערב עדיין. מיקרי מים חיים [עיין פ"ה דמקואות מ"ה בדיעת הר"ן עם ודוק]. נשתנת כרואית חמים בסבע. ולא ע"י שנתערב בו דבר. מיקרי מים חיים. מים חיים ששפף למרחוק אף שאין במקום ששפף מעיינות. כשר למים חיים. אבל צריך שידע שלא חופסק מעיקרו. מים חיים שגפלו לתוכו דבר ונעברו. אפילו לא נעברו מהעפר שבקרקעיתו. דהר"ל כעבירתו מחמת עצמו. אלא נעברו מחמת עפר שגפלו לתוכו. אפ"ה כיון שרק מחמת עפר נעבר. דהרי יש גם עפר בתחתיתו. הו"ל כנעברו מחמת עצמן. וכשרין גם בשערין לא נכללו. אבל כנעברו ע"י דבר שאינו עפר. הו"ל כשתנתה מראותן שלא מחמת עצמן. ולפיכך לכ"ע צריך שימתין עד שיצולל דבר שהעבירן :

משנה א אין המים נפסלין כשנמטאו או משומרו אלא כשנמטאו כל שומרו ביחד. וגם א"צ שימרון שוכר א' מתחלה ועד סוף :
משנה ב מראפער שילך יהוה. לכן בשעה שמקיש המי חמאת. או בשעה שחון או נשמן. לא נבעל סבול. דשמא המי חמאת שכבר נתקדשו ישפו על הסבול ויטמא האדם. והאדם לכלי עם המי חמאת שבידו. ואף האדם וכלים אמקש"ו רק מאחט"ו. עכ"ס אין מונין ראשון ושני בחמאת. ואף דבשעת נטיפה נפסלו המים בהיחס הדעת. ואינו פוסלין תו אדם. אפ"ה גזרו שימטאו אדם שיש בו דעת לישמר א"ע. וכ"כ בגפלו אפי' מים של קודש על כמות האדם המקדש. נמטאו ומטמא לזארים. דאע"ג דהני של קודש אמ"ס להארם למי חמאת שאנו :
משנה ג כל המתעסק בפרה משעת שחימתה עד אחר כיוטם אפרה. וכ"כ המתעסק בפר ובשעיר יו"כ. ובפרים ושעירים הגשרים משיצאו מחזרתה עד שנעשו אפר. וכ"כ שעיר המשתלה משיצא מחומת ירושלים עד שגדה מחצוק. כולן מטמאין רב כלים שנגעו המתעסקין בהן או שלבשום [ה"ן מאדם וב"ה שאינו מחמטאין סחן]. ותן עצמן אינן מטמאים כלים רק אוכלין ומשקין. חוץ משעיר המשתלה שגם אומש"ק אמ"ס :
משנה ד האוכל נבלת עוף מותר. נטמא. ומטמא אדם וכלים שנגעו בשעת בליעה. אבל בעודה בחיו או אחר שבלעה. שוב אמ"ס בגדים וכלים. רק אוכלין ומשקין. וכ"כ נבלת העוף כעצמה אמ"ס רק אומש"ק בשחיב עלי' לאכילה :
משנה ה כל אוכל שהוא ראשון או שני לטומאת. אמ"ס כלי. אבל כשנגע אפילו שני במשקין נמטאו וחזרו ונטמאין כלי מנורת משקין וב זהב :
משנה ו כלי הרים אפילו נמטאו במת אינו מטמא שום כלי. אבל מטמא משקא. והן מטמאין לכלי אחר :
משנה ז כל שני לטומאה. ואפילו פתם ידים. משקן תנועעין בהן נעשין תחלה

פרה צלוחית שנפל פרק ט

ר' עובדיה מברסגורה

ציונים

צ"ל צלוחית וזהו ע"פ ה"ו וכו' ס"ס י"ב וכו' ס"ס י"ב

פרק ט א צלוחית. כלי פרק ט א צלוחית * שנפל לתוכה מים כל שהן ב. רבי שנותים

בו המים המקודשים לאחר שהשליך האפר לטובן קרוי ללוחית והכלי שנותנים לו המים קודם שיתנו בה האפר. קרוי שוקת : מים כל שהן. שאינן כשרים

משנה אחרונה

יבין

הפארת ישראל

יבין

פ"ט * סתם ללוחית שמתכלתין. היטי טוס בטובי מים מקודשין ככר : ב) ל"ל דהאי כ"ס דנקט סכא ללו דוקא מטעם אלא כל מים שסן. דלפילו מים שראויין לקידוש פסלו רבנן כשנפלו להמקודשין ככר [פ"ט ס' יז]. ואפילו נכסלו לטובן מים כ"ס שאינם מים חיים משמע דכפלי דרובה. ונ"ע דלקמן מ"ו אחר כך שנתערב באפר מקלה אמרי' דפסולין לקדש בהן. ונ"ל דלוחין ה"ג. דלת"ק דהתם הכא כמים אף שאין מקודשין לא כפלי דכך לי מים כמו אפר והא ונקט הכא במקודשין משום דהתם פליג ר"א ואמר מקדשן ככולן והכא מודה ר"א דכשיען יוש שתי היות והיינו דנקט ר"א התם מקדשין ככולן ולאסוקי כך דהכא שאין כולן כשרים אלא צריך שתי היות : מים כ"ס. פ"י הרב שאין כשרין להזהה פ"כ אג"ת שמרן לפס חסאת דאל"כ אפי' טסורין לתרומה עמאין לגבי חסאת ומשמאין כל המים :

סוף